

BELLPUIG

ARTÀ

8 SETEMBRE 1990 N° 32 -VI ÈPOCA- ANY XXXI REVISTA QUINZENAL (150 pts.)

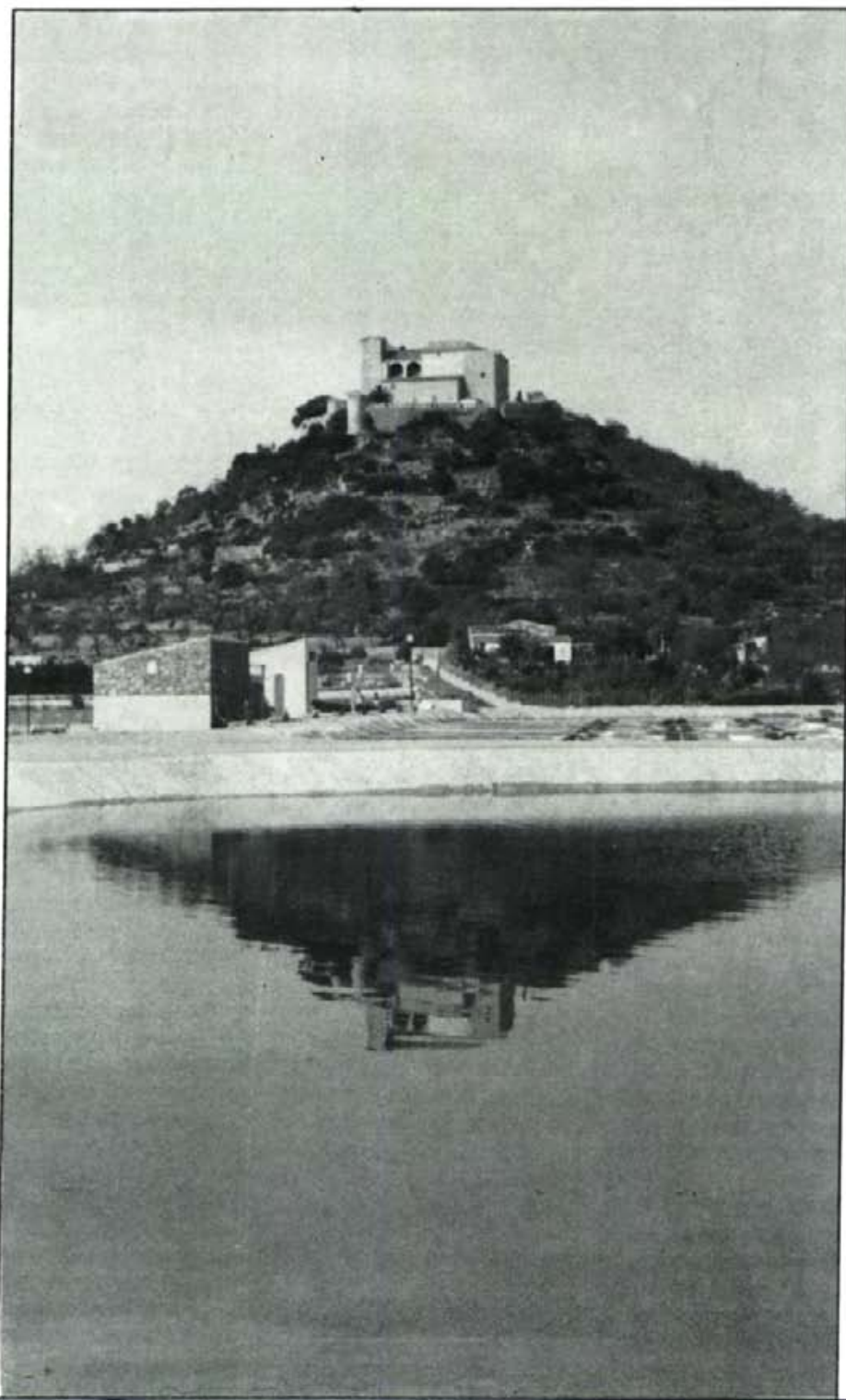
ENTREVISTA PRESIDENT
CAÑELLAS

INCENDI FORESTAL

DIUMENGE, FIRA

El diagnòstic del President

Molt ens ha plagut de poder dur a les nostres pàgines les opinions sempre valuoses i interessants del president de la Comunitat Autònoma, el Molt Honorable Senyor Gabriel Cañellas Fons. **Bellpuig** ha tractat de fer allò que els grans diaris fan en ocasió de les visites assenyalades: fer-la precedir d'una entrevista. D'aquesta manera els artanencs podran tenir coneixement de com afronta la realitat la primera autoritat de les Illes.

I creim que el president s'ha explicat per extens, sobretot en un tema que avui és a la primera fila de l'actualitat: l'economia i les dificultats d'una competència turística aferrissada. Segons ell la situació és de diagnòstic clar: excés d'oferta en el sector de punta. També segons ell no cal alarmar-se en excés. Fet el diagnòstic, el remei a obrar és clar. Un remei que curi: un esponjament de places que, fet d'hora, no serà traumàtic en excés. I tots ens n'hem de beneficiar perquè l'ocupació hotelera estira el carro de l'economia insular.

No recollim res de nou. El dia anterior a l'entrevista ell va explicar, si fa no fa, el mateix a una emissora de TV, i ho ha repetit entre la nostra entrevista i la seva publicació. I sembla que la seva opinió és compartida pel sector empresarial de l'hosteleria.

Però no deixen de comparèixer dubtes enllaçades al que ens ha contat de la seva pròpia experiència d'un pla fallit de connectar els sectors turístics i agrícola. Aquest mateix sector que s'ha d'esponjar ara amb un cost tan alt que congela les rialles, per molt que digui el president que serà rescablat en dos o tres anys, és el sector que "avesat a uns beneficis alts", com ell diu, s'ha anat engreixant a si mateix fins a fer-se inalimentable. Els mateixos que ara reclamen posar fre a l'augment de l'oferta són els que fins ara l'han inflada sense treva. El president és optimista i confia en el geni empresarial balear. És aquest geni el que ha caigut de folondres en una situació que s'ha fet insostenible.

És també dubtós que aquesta mesura que haurien de prendre els hotelers pugui tenir èxit sense una cobertura legislativa que eviti el que presumiblement es produiria: una onada de noves construccions sota el conegut lema d'«elevant la qualitat urbanística». I ja hi tornaríem a ser.

Sabem que és fàcil trobar culpables i no és aquesta la nostra intenció. És prou complexa la situació com per suposar que els remeis són fàcils. Per això voldríem compartir l'optimisme del president i confiar en aquest geni empresarial com a capaç de trobar sortida a una economia que, habituada al diner fàcil, sembla desorientada en els temps més difícils que ara corren.

Un pla d'incendis amb peus de fang

També el president s'ha referit al pla de lluita contra els incendis forestals específic per a la nostra comarca. És evident l'esforç d'inversió que s'ha fet i és inqüestionable la voluntat d'intervenir abans que sigui tard. Un pla específic útil i que s'aplicarà a altres zones, segons ha anunciat.

Però seria molt convenient, extraordinàriament convenient, que s'anàs revisant, sobretot a la vista d'experiències com la de l'incendi de dia vin-i-u d'agost. Està molt bé tot l'esforç que s'ha fet i perquè està molt bé seria lamentable que no servís de gran cosa si en els incendis que inevitablement es produiran es repeteixen circumstàncies semblants a les següents:

- El parc d'Artà té molt minvada la seva capacitat operativa sense un tanc de subministre d'aigua.

- Les forces que hi intervenen - Serpreisal, Sefobasa, Secona- evidencien problemes de coordinació.

- Urgeix fer les comprovacions necessàries per veure què hi ha de cert en una acusació que ningú s'atreveix a formular clarament. Diuen que hi ha alguna brigada que defuig la feina. Sembla que alguns prefereixen que l'incendi no s'apagui en la jornada laboral normal.

Per tot això creim indefugible de revisar el pla o, més ben dit, l'operativitat i l'eficàcia dels costosos mitjans posats encertadament en joc. Si no es fa així podria resultar un pla gegantí amb peus de fang.

Revista quinzenal

Núm 32, 8 setembre 1990

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, A. Esteva, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, R. Umbert, M. Mestre, J. Morey, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, S. Tous, B. Tous.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, A. Vives.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 562604

“Urgeix un pacte d'Estat”

Xerrada amb el president Cañellas

Demà, diumenge dia nou, el President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Molt Honorable Senyor Gabriel Cañellas Fons, tenia previst visitar Artà. El motiu era la inauguració de l'estació depuradora que la Conselleria d'Obres Públiques del seu govern ha construït a Na Borrassa. Obligacions d'última hora han impedit el desplaçament i serà el Conseller d'Obres Públiques el que el representarà en la inauguració. Bellpuig, com va anunciar en el número passat, va sol·licitar i obtenir una entrevista amb el president, que celebrarem dia deu d'agost.

Anàrem al Consolat de Mar, seu del govern, i ens va concedir prop de tres quarts d'hora. Un poc insòlit, com assenyalà Marisa Morán, del Gabinet de Premsa, amb qui havíem concertat la trobada i a través de qui vàrem obtenir altres informacions relatives al nostre municipi. El president ens va demanar per no posar-se la jaqueta. Naturalment... volíem una entrevista distesa, i així va ser.

El dia anterior s'havia fet una roda de premsa relativa al programa d'actuació contra incendis, un tema que ens interessava i amb el qual encetàrem conversa.

Bellpuig.- Senyor president, quina és la valoració que feis d'aquest programa específic que es du a terme a la comarca d'Artà?

President Cañellas.- És tracta d'una experiència pilot, important, fonamentada en els convenis entre els particulars i la Conselleria d'Agricultura que obté l'ús de la finca per trenta anys. Així la inversió reverteix cap als ciutadans perquè el bosc replantat té una funció social important de paisatge, en meteorologia... A Artà s'ha pogut fer gràcies a la col·laboració d'uns propietaris i a la necessitat d'intervenir en una zona especialment castigada. N'estam tan satisfets que el volem repetir a altres zones de les Illes. Aquest pla, a més de la seva funció específica de lluita contra incendis, atorga unes millores, com accessos, depòsits d'aigua estratègics, neteja de bosc... Dins el noranta-u la Conselleria vol posar en marxa un pla similar a la zona de Sóller.

B.- La depuradora, president, ha estat una obra costosa, en temps i en ges-

tions...

Pr. C.- A mi m'alegra molt la inauguració d'obres com aquesta perquè són obres que no es veuen, però que són altament eficaces i positives. En sis anys, tenim denou depuradores en marxa, dotze en finalització immediata i cinc més en tramitació. Són més de quinze mil milions d'inversió. Quant als artanencs, és satisfactori poder-los dir que una seva vella aspiració s'haurà solventada.

B.- Ens interessa l'economia de les Illes. Sembla que, des del vostre govern, no es vol parlar de crisi de l'economia de les illes, però des del carrer es nota que el turisme no és tant, que els ingressos són més baixos, i que hi ha nervis. La pregunta és, per tant, hi ha o no hi ha crisi?

Pr. C.- És necessari ser cuidados i exacte en la terminologia. La paraula crisi crec que seria aplicable en el cas que no hi hagués gent que volgués venir aquí, o que haguessin canviat els gusts dels europeus que ens visiten. I no és

així: continua havent-hi desig de venir i gent per venir. Però estam en una situació difícil, per exemple, el mercat britànic és en situació de recés: no és que ara vagin a un altre lloc, sinó que no van a cap lloc. I no hi van per problemes econòmics interns. Tenim una pesseta fortíssima. Tenim un dòlar molt baix i uns preus del petroli molt baixos, almanco fins fa tres dies, que animen la gent a viatjar a distàncies més llargues i destins com Asia, Africa o Amèrica són a l'abast del mateix segment turístic que solia triar les Illes. Tenim que els nostres preus s'han encarat, ja no som un país d'aventura, som un país car... Són una sèrie de circumstàncies. A més, el que és més important, tenim una superoferta. Aquí, a la resta de zones turístiques espanyoles i al Mediterrani. Turquia, Tunísia, Marroc, noves zones

AJUNTAMENT D'ARTÀ

B A L E A R S

DIUMENGE DIA 9 A LES 12:30H.

INAGURACIO OFICIAL DE LA DEPURADORA
S'HI CONVIDA EL POBLE

La visita al Consolat de Mar va permetre obtenir algunes informacions d'interès per al artanencs. A través del Gabinet de Premsa vàrem obtenir les que segueixen.

Pla contra incendis

Dins el pla general de lluita i prevenció dels incendis forestals, la comarca d'Artà disposa d'un pla especial a causa del precari estat en què es troben ja les seves zones forestals. Mitjançant els convenis amb els propietaris de les finques s'han arribat a consorciar unes 3000 hectàrees. En aquestes finques s'han anat realitzat millores en els accessos i zones de tallafoc. També s'han instal·lat depòsits d'aigua en punts estratègics. Als tradicionals punts de vigilància d'Es Racó i Sant Jordi s'hi han afegit els de Sa Tudossa i Capdepera. Les comunicacions per ràdio també s'ha millorat.

Port esportiu de la Colònia

L'aprovació del projecte d'ampliació del port esportiu de la Colònia de Sant Pere, actualment en tramitació administrativa com altres, no es resoldrà en tant no s'hagi aprovat el Pla Director de Ports Esportius. A més caldrà que l'Estat faci l'adscripció dels terrenys necessaris per materialitzar l'ampliació.

Depòsit d'aigua

a Andalusia, Canàries... són zones que ens perjudiquen. No en nombre de visitants, que oscil·len en xifres semblants cada any, sinó en preus. El tour-operador, i el mateix client, que ja n'ha après, s'aprofiten de la superoferta i saben que avui se'n poden anar a qualsevol aeroport d'Europa i que trobaran una oferta barata, plaça segura i triar l'hotel que vulguin. Això deixa el sector d'allotjaments en una debilitat grossa davant el tour-operador, davant el client, a l'hora de mantenir el preu. Som en una situació difícil, creim que és superable i que es superarà i estam en aquesta lluita.

B.- Heu parlat de situació de supercompetitivitat, creis que l'empresari turístic de les Illes s'haurà d'avesar a conviure amb aquesta competitivitat, que s'haurà de guanyar les seves vendes?

Pr. C.- Ja hi som en aquesta situació, i és lògic. Però també vull explicar una situació una mica diferent. L'empresariat ha passat per distintes etapes. Els pioners recorrien Europa a la recerca dels clients directes. La resta ho oferien a les agències. Arriben els anys de superabundància, els tours-operadors necessiten ampliar el contingent que tenen i l'empresari s'avesa a tancar l'oferta de l'any següent en el mes de juny, contractant amb el tour-operador. Això ha durat anys, cada any millor, fins que en un moment determinat l'oferta ha superat la demanda i el tour-operador es troba que pot agafar els llits que vulgui a l'hora que vulgui i força l'empresari a abaixar els preus. Hi ha dues solucions. Reequilibrar oferta i demanda, i per això hem tret una llei de modificació de la planta hotelera, per això hem de cercar

les facilitats perquè els ajuntaments permetin el canvi d'ús de determinats hotels obsolets perquè puguin ser destinats a altres utilitzacions. Aquí és, primordialment, on jo parl d'un pacte d'Estat. Segona, donar tota classe de serveis perquè ens considerin un país ric i, finalment, tornar agafar la cartera i sortir a fora, possiblement amb un procediment distint, adaptat als temps d'ara. Qui sap si creant les pròpies centrals de reserves, per zones, informatitzada, a través d'associacions, de grups, el projecte Aries ja n'és un primer avanç... i a partir d'aquí, amb nous sistemes, no haver de dependre de quatre o cinc senyors.

B.- També s'ha parlat d'una possible contradicció entre les polítiques turística i urbanística del vostre govern. Si, per una part, es parla de reduir oferta, per l'altra s'obri pas a l'augment de l'oferta... sembla una contradicció, si més no, aparent.

Pr. C.- Sí, efectivament és aparent. Si feis una anàlisi rigorosa de totes les revisions dels plans d'ordenacions municipals o les conversions dels plans generals en normes subsidiàries, a totes hi ha hagut reducció del sòl urbanístic, a totes. Primerament ja per pròpia voluntat municipal i a més perquè la CPU tenia per norma intentar que aquest sòl es reduís. Però n'hi havia tantíssim que, tot i la reducció, encara en queda molt. No hi ha hagut cap planificació nova, en aquests set anys, que no anàs precisament cap a la reducció, de superfícies, de volums i d'urbanitzabilitat. Qualsevol acció més grossa que aquesta ja eren mesures

dràstiques amb urbanitzacions aprovades que aturar-les, en cas que no les volgués reduir la propietat, suposarien unes indemnitzacions inassequibles a qualsevol administració.

B.- Heu parlat de reducció de la planta hotelera i d'un pacte d'Estat, en podríeu donar més detalls? Sobretot respecte a un punt: la gent comenta que tot els temps que els hotelers han guanyat diners, els guanyaven ells, però ara que es parla de reconversió sembla que és l'hora de l'administració, amb els diners de tots...

Pr. C.- Jo he dit públicament que no estem disposats a posar-hi diners, però sí que crec que els podem ajudar a trobar solucions. On vaig amb el pacte d'Estat? Això ho hem de lligar amb el que segueix. Si som conscients que hi ha un excés d'oferta, que no serem mai més un país d'aventura i sí un país car, aleshores l'única forma que tenim de viure turísticament bé és conscienciar tothom que som un país car i que per això només ens podem defensar, com ho va fer el sud de França en un moment determinat, o certes zones d'Itàlia, donant superqualitat i superservici. No únicament dins els hotels, que això seria bo d'arreglar, sinó superqualitat i superservici dins l'entorn en què estan ubicats els hotels. Això vol dir que tant els ajuntaments, com la Comunitat Autònoma, com també el govern central, hi tenen un paper a jugar. Si la qualitat i el servei són la nostra salvació, tots hi hem de posar la nostra part. Fins a quin nivell? fins que el turista es trobi, almenys, amb el mateix nivell de servei que al seu país d'origen, perquè si al turista li agrada fer una escapada d'aventura, la fa una vegada i després torna a un lloc on sap que ha comprat una qualitat i on no pot trobar una aventura. Aquí, amb el preu que paga, ha de trobar exactament allò que ha comprat.

B.- Creis que és possible, i fins i tot desitjable, una diversificació de l'economia, no dependre tan exclusivament del turisme?

Pr. C.- És absolutament desitjable i és difícil de dur a terme, sobretot quan hi ha una desproporció tan grossa, de sobre un 92% que directament o indirecta viu del turisme, un 7% que viu de la indústria i la resta de l'agricultura. I hem de convenir que serà molt difícilment modificable. La lluita està

en com es pot industrialitzar, pos per cas, una illa, que té un doble condicionament d'accés, de transport de primeres matèries perquè no en tenim, i de transport de productes acabats. Indubtablement l'agricultura hem de convenir que serà un sector marginal dins Balears -als mapes de distribució agrícola de la Comunitat Econòmica Europea ens pinten com una caca. Bé, si és desitjable, què podem fer per diversificar? Aprofitar la indústria turística, el nostre clima, el nostre benestar, per a altres coses. A més de mantenir la indústria tradicional i potenciar-la, cercar aquelles indústries que no necessiten transport de mercaderies. Em refereixo a aprofitar oportunitats com la que s'ha presentat a Lluçmajor amb el centre de simulació de vol, que suposa una inversió de 3.000 milions d'inversió estrangera aquí en un sector que no és turístic, tot i que hi tenguim relació. En aquests moments estem en la preparació d'un parc tecnològic amb totes les condicions necessàries, perquè ja que no podem tenir indústries convencionals, perquè segurament serien contaminants, ens hem d'obrir a alternatives d'aquesta classe.

B.- Una darrera pregunta, sou optimista sobre el futur de l'economia de les Illes?

Pr. C.- Jo sí som optimista. Crec que si a les Balears no fóssim optimistes, als altres no els bastarien els llençols per plorar. Ho deia l'altre dia la directora general de turisme del Ministeri de Transports i Turisme, que les altres zones haurien d'aprendre del que hem

Pi de repoblació

Carretera de Palma

Les obres per acondicionar el tram Artà-Coll d'Artà ja s'han adjudicades i en l'expedient de contractació està previst que el pagament es faci en dues anualitats, una de 88 milions en el 1990 i l'altra de 92 milions en el 1991. Això vol dir que les obres començaran enguany i quedaran llestes dins l'any que ve. A causa dels canvis necessaris en el traçat, s'hauran de fer una sèrie d'expropiacions i perquè aquesta circumstància no retardàs l'inici de les obres, el Consell de Govern va decretar l'ocupació urgent dels terrenys. Així, l'expedient d'expropiació es farà parl·l·l amb les obres. Vol dir això que l'acord en el preu d'expropiació es farà per negociació o per sentència del tribunal corresponent si les negociacions no arribassin a port. En tot cas els terrenys expropiats seran adequadament pagats.

Carretera del Port d'Alcúdia

Les obres del tram Artà-Can Picafort ja estan adjudicades i començaran dins el 1990. El plaç de realització és de dos anys. El Servei de Carreteres ha tengut en compte les necessitats de comunicació de la Colònia de Sant Pere i s'adoptaran les mesures necessàries perquè no quedi aïllada durant la realització de les obres.

fet a la nostra Comunitat Autònoma, senyal evident i clara -i no ens poden acusar de partidistes- que almanco anam tres o quatre anys per davant d'altres Comunitats. Si aquí el creixement ha estat desmesurat, a altres zones ho ha estat molt més i es tiraran els trastos pel cap abans que aquí. Per tant, dins aquest clima d'enteniment que hi pot haver dins la nostra Comunitat, crec que hem de ser relativament optimistes, esperançadament optimistes perquè crec que hi ha la voluntat de tots per cercar aquestes solucions que ens fan falta i la prova la tenim en el pla d'embelliment en què no hi ha hagut cap dificultat ni una perquè una vegada fet un impuls per part del govern autonòmic tots els municipis, tots, han respost sense cap problema ni

dificultat. L'empresariat està en la mateixa línia, convençut que el govern no pot posar diners per requalificar hotels o per modificar les seves estructures perquè ells n'han guanyat durant aquests anys i per tant els correspon a ells fer aquest esforç. I sobre tot perquè estic convençut que el problema és molt relatiu, molt curt, molt fàcil de solventar el dia que l'empresari se n'adoni, i ja se n'adona, que realment sobren places. Si a l'empresari li costa mil pessetes per dia i persona la diferència de preu entre el que cobrava i el que ara cobra en les ofertes que els tour-operadors els imposen a causa de l'excés de places, multiplicat pel nombre d'estades que hi ha aquí, és un cúmul tan gros de dobbers que es poder permetre el luxe d'organitzar-se i posar-se d'acord per eliminar a un preu raonable aquelles places obsoletes que facin falta i amortitzar tot això en dos anys, o en tres.

B.- Però vós demanau una mentalitat d'empresari a la qual no s'hi està acostumat. Fins ara els ha estat massa fàcil i els ha donat tan bon resultat anar de les seves que...

Pr. C.- Precissament perquè no hi havia mentalitat de grup, i hi havia tantes facilitats, i el turisme era tan llèpol... Recordareu que fa dos anys

vaig proposar un pacte intersectorial de manera que els excedents turístics es dedicassin al sector agroalimentari... no va funcionar per dues raons. Primera perquè l'agricultor va continuar sent molt individualista, tant com l'hotelier, llevant honroses excepcions per cada banda. Segona, perquè l'hotelier va preferir continuar amb els mateixos proveïdors de sempre i no haver-se de preocupar de cercar aquí qui produïa síndries o melons. Però hi havia un problema afegit: l'hotelier estava avesat que els seus excedents, reinvertint-los a l'hosteleria, li rendissin sobre un trenta per cent de benefici i que qualsevol altre plantejament de tipus industrial o agrícola era per anar a treure sisos o sets per cent, com donen les indústries europees o espanyoles. Amb aquesta elecció no se n'adonà que matava el seu propi negoci. Però un empresari avesat a guanyar dobbers, tot d'una sap per on els perd i així com han estat especialistes els hoteliers en trobar les fórmules de reduir els costos, ara se n'adonaran ràpidament de quina és la fórmula per tornar reequilibrar oferta i demanda perquè els pugui permetre pujar en mil pessetes dia i persona.

B.- Sou optimista...

Pr. C.- Som optimista. Crec sincerament en el geni empresarial balear, crec que tenim imaginació i capacitat per treure això endavant.

Joyería VIKY

RELOJERIA ★ PLATERIA

Carrer de Ciutat, 16 - Teléfono 562263

ARTÀ (Mallorca)

GERALD VINCENT

escola d'idiomes
NINS I ADULTS

- ANGLÉS, FRANCES, ALEMANY
- RECUPERACIÓ I REFORÇ D'EGB, BUP I COU
- ANGLÉS A ANGLATERRA

(CURSETS ESPECIALS D'ESTIU)

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Av. Ferrocarril, 33 - ARTÀ

Para avisos y preavisos: Tel. 56.30.96 56.39.34

Nocturnos y festivos.

DIUMENGE DIA 9 DE SETEMBRE DE 1990

FIRA D'ARTA

ELS PREUS D'ELECTRONICA AYALA SON DE FIRA !!

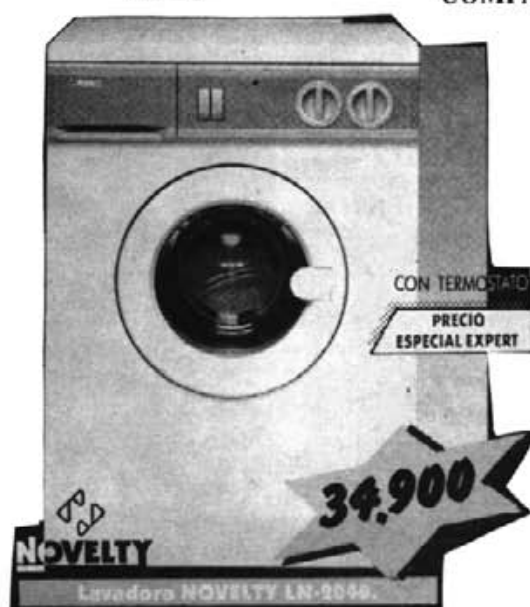
VIDEO

TELEVISOR

VIDEO

COMPACTE HIFI

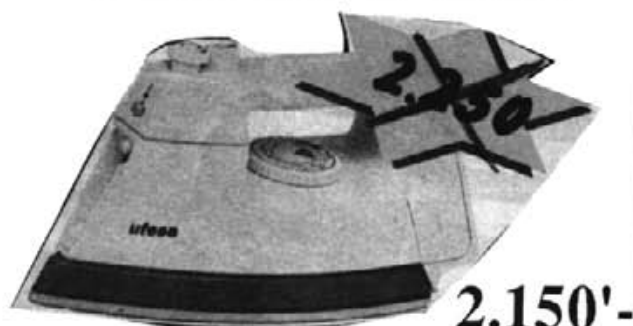

RENTADORA AUTOMATICA

5 CINTES
DE VIDEO

5 x E-180 = 1.500'-

2.150'-

PLANXA DE VAPOR

AQUESTA FIRA AMB CADA COMPRA UN REGAL SEGUR!

expert

ELECTRONICA AYALA

P. Antoni Llinàs, 1
tel. 56 22 98
ARTA

C/ Puig, 14
tel. 83 82 62
SANT LLORENÇ

FERRER AMENGLIAL SA

FABRICA DE MOSAICOS Y PIEDRA ARTIFICIAL ALMACEN DE MATERIALES DE CONSTRUCCION

Fábrica, almacén y oficinas:
Ramon Llull, 9 - ARTA
tel. 56 21 79 Fax 56 21 76

Almacén y tienda:
Velasco, 38 - CALA RATJADA
tel. 56 33 45

DISTRIBUIDOR DE:

Hergóm

ESTUFAS Y CHIMENEAS

PAVIMENTOS Y REVESTIMIENTOS

STRUCH®

MOBILIARIO DE BAÑO

xylazel, s.a.

XYLADECOR PROTECTOR DE LA MADERA

URALITA

Pinturas
Procolor®

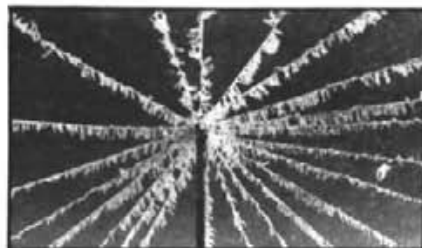
Unes festes extraordinàriament participades

El primer dels actes -el partit de futbol entre fadrines i casades- dels dotze dies de festa va ser un dels més concorreguts de tots. Ningú no podia sospitar la gran afluència de gent que contemplaria un partit que en altres dates no hauria tengut més de cent espectadors. Per tant podem dir i assegurar que va ser un espectacle agradable i fins i tot molt divertit, ja que el "SHOW" que es va muntar i realitzar rompent per uns moments la marxa del joc va ser molt aplaudit per tothom (manco per qualcú que o no ho va entendre o que no hi era, i va escriure una pobra opinió de l'equip arbitral), i al final tots contents, guanyadores (fadrines) i perdedores (casades).

El dissabte i el diumenge, entre futbol, exposicions, concerts i comèdies, passàrem dos dies ben entretinguts. El dilluns al carrer Ciutat, creuer amb Correus, es va celebrar un entretingut concurs de ball de saló on hi participaren nombroses parelles de joves i més empesos els quals ballaren d'allò més bé al so d'enyorades melodies dels 60. Al final es repartiren els premis als qui el jurat considerà que ho havien fet millor.

Dia 31, dimarts, es va fer el ja famós GIMKAMA OLIMPIC, totalment diferent d'altres anys, però que va ser més divertit i entès pels nombrosos espectadors. Volem assenyalar com a més destacat la prova de la taronja, la de mímica, la de pujar corda, de bucejar i d'estirar corda amb els conseqüents banys dels perdedors a la "piscina". Tot un espectacle.

Dia 1 d'agost es celebrà el ja tradicional concurs de MENJAR SINDRIA, al qual hi participaren 20 concursants. Es va batre el rècord de l'any passat, ja que el guanyador se

S'OFEREIXEN FEINES DE:

**CONSTRUCCIÓ I DECORACIÓ
DE JARDINS**

Joan Llabata Morey
Plaça Conqueridor, 8.

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B
tel. 56 27 10
ARTA (Mallorca)

n'empassolà prop de 5 quilos nets. Hi acudí TV3, que en filmà escenes que l'endemà s'oferiren al Telenotícies vespre. Traspassem les fronteres.

Dia 2, dijous, es va fer el III MARATO, on hi participaren 269 persones, entre locals i forans, que és nou rècord d'inscrits. Com és natural, el primer que passà la meta fou un de fora poble, ja professional, que rebaixà el rècord anterior i el deixà en onze minuts exactes. Dels locals arribà el primer en Joan Ginard (Sunyer) a 1 minut 20 segons.

Com que no podem anomenar i manco analitzar tots els actes un per un, anirem solsament als que tenen un alt percentatge de participació.

Així direm que les verbenes foren tres. La primera dedicada a la gent major, molt concorreguda i participada per una gent que encara que amb molts d'anys tenen més humor que alguns joves i aguantaren fins més de les dues a un ritme ben accelerat.

La segona, la del dissabte, tal volta va ser la més animada. Molta gent de fora comparegué i la del poble tampoc va quedar a ca seva. La plaça i el carrer Ciutat semblaven un eixam d'abelles anant i venint sense aturall. L'orquestra MANHATAN va donar un matx als balladors durant més d'hora i mitja, a un ritme trepidant, fent que més de dos s'haguessen de retirar abans d'acabar.

La tercera verbena va destacar per l'encertada actuació de l'orquestra PLATERIA. La gent va gaudir d'una gran actuació a càrrec d'aquest grup musical i al mateix temps d'atracció. Al

final de la verbena i com ja s'ha fet costum, començà el trull al bar El Dorado. El jovent i qualcú no tan jove omplia el local i molts a fora. La música a tot tren; entre beure i ballar

millor
Telex 69565 VGOR E GAT 820

Calle Binicanel·la, 12 ☎ 585515/52 CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 ☎ 566017 CALA RATJADA

TARIFAS SOLO AVION INTERNACIONALES

COPENHAGUE..... 52.900 pts
PARIS..... 32.000 pts
ROMA..... 27.000 pts
LUXEMBURGO..... 21.000 pts

DUSSELDORF..... 19.000 pts
LONDRES..... 25.000 pts
MANCHESTER..... 28.000 pts
ATENAS..... 21.900 pts
ESTAMBUL..... 25.500 pts
TUNEZ..... 41.150 pts
ROMA..... 13.900 pts
VIENA..... 15.900 pts
SANTO DOMINGO..... 64.900 pts
BUENOS AIRES..... 116.350 pts
NUEVA YORK..... 59.900 pts

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR!!!

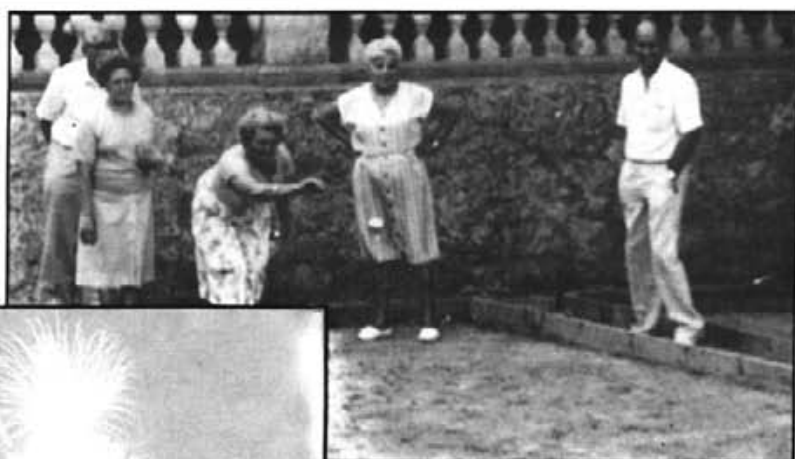
s'engronsaren fins passades les vuit del matí i un aficionat que anava a la feina els amollà la instantània que oferim, sorprenent-ne bastants ja amb cara de son.

Això vol ser una pinzellada dels actes més participats, sobretot pel jove que al cap i a la fi és el que participa més de la festa. Però també anomenarem molt altres actes que sens dubte fan que la festa sia completa i que no desmereixen gens.

Així tinguérem molt de futbol (el C.D. Artà guanyà el torneig), futbollet, bàsquet, bolei, petanca (per a la tercera edat, amb victòria clara i indiscutible de les dones), carreres de cavalls, tirada a coloms, circuit ciclista, carreres a peu, amollada de coloms, volada en globus, cercaviles, caps grossos, cucanyes, billar, focs d'artifici, i potser molts altres que ara no recordam, a més de les set exposicions, vídeo històrico-cultural, concerts de música clàssica i popular, teatre, dansa, dos grans oficis religiosos, i la gran i tradicional tombola, molt visitada per tothom. N'hi hagué per a tots els gusts, i la gent anava i venia d'un acte a l'altre i faltà temps per veure'ls a tots. Acabà el darrer acte de la festes amb l'actuació del grup Esclafits i Castanyetes i Marjal en Festa i la rifa de la popular vedella, mascota de les festes.

Així tenim que des del 25 de juliol fins al 8 d'agost la festa no tingué aturall. Pensam que de cada any reprèn, i si un vespre hi havia molta gent, a l'altre n'hi havia més, i això amb sis reals. El nostre Ajuntament ha comprès que és la gent la que vol fer festa i no ser-ne un passiu espectador.

Esperem per tant que l'any que ve hi siguem tots i poguem gaudir encara més d'unes festes participades per tots.

ALQUILER DE PELICULAS

**Jaime
Mestre
Payeras**

C/ CIUTAT, 46 ARTÀ

ELECTRICA

DNI 42 960 673 - P. CIA-1019

Tel: 562180

TELYCO

FAX Y TELEFONOS

ELECTRODOMESTICOS

ELECTRODOMESTICOS

Andrés Pascual Durán

Carrer Batlessa, 25
Tel. 56 22 54
07570 Artá (Mallorca)

Casa Botella

OFERTAS ESPECIALES CON PRECIOS DE FERIA EN MUEBLES Y
ELECTRODOMESTICOS

Distribuidor de:

Miele

frigoríficos **Taver** a gas butano

White Westinghouse

PHILIPS

 THOMSON

=TIEN 21=

Molts d'anys en ocasi3n de la fira de Artà

La Rehost

la despensa de su hogar

**CADA DIA MAS CERCA
DE SU CASA**

Amb un cost de 92 milions de pessetes L'estació depuradora, en marxa

Des del divendres dia desset les aigües brutes d'Artà i les de l'escorxador són conduïdes a la depuradora acabada de construir a Na Borrassa gràcies a l'ajuda de la Comunitat Autònoma que l'ha financiat totalment, tot i que el 50% per cent l'haurà d'anar tornant el poble. Avui dissabte dia vuit de setembre, data en què ja haurà pogut arribat al ple funcionament, el president de la Comunitat Autònoma la inaugurarà oficialment.

És la primera depuradora que utilitza una tecnologia semblant. Alemanya d'origen, es basa en el funcionament amb una càrrega volumètrica baixa la qual cosa permetrà un baix cost energètic i per tant un cost de funcionament raonable. Es calcula que l'aigua depurada sortirà per unes vint-i-dues pessetes per m³.

Hi ha uns elements novetosos i que suposen una aportació tecnològica de punta. Es tracta de dues sondes, una d'ultrasons per calcular la quantitat d'aigua que entra a l'estació i una altra per mesurar l'oxigen dissolt dins la bassa. Tota això connectat a un ordinador que permetrà automatitzar el funcionament correcte de la planta.

Amb l'enginyer Josep Maria Zaragoza, d'Oms Ibèrica, S. A., que ha redactat el projecte, Bellpuig va girar visita a la depuradora per poder informar amb puntualitat i exactitud de com funciona aquesta gran inversió. Inicialment ja poguérem comprovar que la desembocadura de la conducció d'aigua residual, situada a Es Cós, ja no es fa a la s'quia sinó que és desviada totalment cap a la depuradora. A la fotografia

número 1 s'observa el desviament en l'únic punt descobert. La canonada més petita a la dreta aportarà la del col·lector del carrer Abeurador tan aviat com entri en funcionament. En cas de pluja el sobrant del que pot admetre la depuradora prendrà síquia avall, com abans, i anirà directament cap al torrent. Problema inevitable des del moment en què les conduccions recullen tant les residuals com les pluvials.

L'aigua, per tant, arriba pel seu propi pes a l'estació. Dues bombes de 6 kw cada una l'eleva a una altura d'uns quatre metres i la fan passar per uns sedassos molt fins on es recullen els sòlids en suspensió que cauen directament dins uns contenidors per esser posteriorment retirats cada parell de dies. Només un d'aquests sedassos ja seria suficient en cas d'emergència. Aquest redol dels sedassos és l'únic lloc on es sent una mica d'olor. Per evitar que es propagui s'ha construït una habitació (la més alta de totes, foto 2), i és la primera

vegada que això es fa en depuradores d'aquest tipus, de les quals no n'hi ha cap a Mallorca, però més de mitja dotzena a Catalunya.

L'aigua és conduïda, ja per gravetat un altre cop, al desarenador (foto 3) per treure-li la terra que pugui encara dur en suspensió. L'aigua desarenada passa per un canalet (vegeu-lo a la foto) on és mesurada per la sonda d'ultrasons, connectada a l'ordinador, i d'allà ja cau a la bassa A, primera d'una sèrie de quatre. Des de Sant Salvador es reconeix perquè és la més gran de les dues de l'esquerra, les que tenen unes canonades grogues transversals.

A la bassa A, foto número 4, l'aigua hi romandrà uns quatre dies. Aquí s'hi fa el procés biològic de depuració. Es crien espontàniament uns bacteris que consumeixen la matèria orgànica de l'aigua. La capacitat de la bassa (superfície i volum d'aigua) permet la càrrega volumètrica baixa que hem esmentat. La digestió, que és molt com-

Pintura en general, Decoración

MG

MATAMALAS-GILI C.B.

Rafael Blanes, 13
Tel. 56 21 05 - 56 27 85

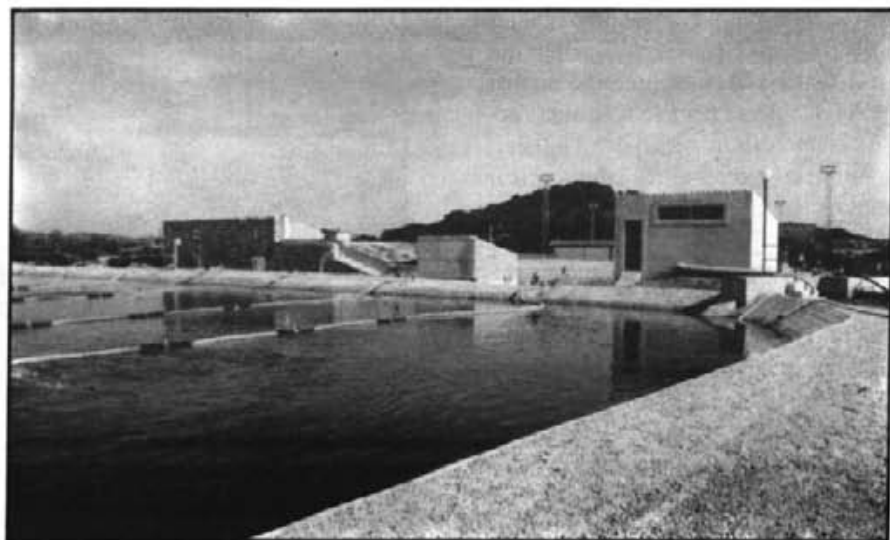
07570 ARTÀ
(Mallorca)

Papereria, llibreria, material oficina
i jocs didàctics

Carrer Sta. Margalida, 34 - 56 22 84 ARTÀ

pleta i precipita molt poca quantitat de fangs, es facilita mitjançant vuit sèries independents de difusors ceràmics, cada una amb vuit. Aquestes sèries són desconnectables individualment. Els difusors reben aire d'uns motors compressors situats a la caseta més a l'esquerra de la foto 2. Cada sèrie és una canonada de plàstic groc que, gràcies a uns flotadors (obscur a la foto 4), s'estenen transversalment sobre la superfície. De cada punt flotador se'n deriva una conducció vertical que gairebé arriba al fons. A l'extrem d'abaix, i col·locat horitzontalment, paral·lel al fons, té un difusor ceràmic d'un metre de llargada que dispersa un màxim de 10 m³ d'aire per hora en minúscules bombolles que són les que aporten l'oxigen necessari per al procés biològic de les bacteries que s'alimenten de la matèria orgànica. La canonada que sura està subjectada a les parets de la bassa i això fa que la mateixa força de sortida de l'aire al fons provoqui un balanceig a dreta i a esquerra, i a distintes profunditats, del difusor d'aire. Amb

les distàncies calculades s'aconsegueix una aportació uniforme d'oxigen a tota la massa d'aigua. A la meitat de la paret lateral (a la part de les casetes, visible a les fotos 2 i 4) hi ha la sonda de medicació de l'oxigen dissolt. Així en cada moment es pot saber si l'aportació de l'aire necessari és suficient o si en sobra, en el qual cas s'aturen temporalment els compressors fins que la sonda indiqui la necessitat de més oxigen, i així s'evita un consum d'energia innecessari. Aquesta sonda, de lectura directa, està connectada a l'ordinador i, per tant, és també de funcionament automàtic.

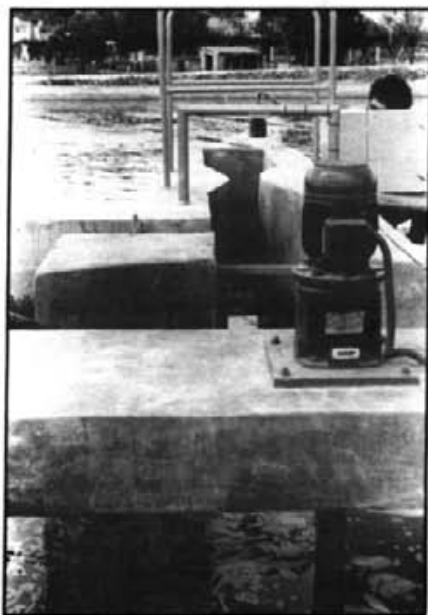
A la bassa B l'aigua ja presenta un color distint, visible des de Sant Salvador: l'aigua ja té un grau de depuració i el lilit bacterià és distint. La demanda biològica ja s'ha reduït i, per tant, ja no s'ha de depurar tant. La bassa és més petita i només té tres sèries de difusors (en total, doncs, 88 difusors: 64 a la bassa A i 24 a la B). Aproximadament al dia i mig l'aigua passa a la següent.

La bassa C ja no té aportació mecànica d'aire. És de decantació i l'aigua, quieta, durant un dia i mig més, precipita els fangs. La capacitat teòrica

és de quatre anys, però a la pràctica és més llarga. Quan els fangs s'hagin de treure, l'aigua passa de la B a la D directament.

La bassa D, la darrera, té dues parts diferenciades per la distinta profunditat. La primera part, més profunda, pensada per fer la decantació quan la C es faci neta, reté l'aigua un dia. La segona part presenta una profunditat d'aigua d'un metre. En aquesta zona l'aigua ja és transparent i cria unes algues microscòpiques que, amb un dia més, culminen la depuració. A la bassa D hi haurà ànneres, peixos i granots per fer visible que l'aigua ja és neta.

Finalment l'aigua passa a una arqueta de sortida, amb un altre mesurador per calcular la relació d'aigua entrada i la sortida. En aquesta arqueta s'hi realitzarà la cloració de l'aigua. També s'hi extreurà l'aigua per regar les zones verdes de l'estació. L'aigua, depurada, s'abocarà, de moment, al torrent, però pot ser aprofitada per a usos agrícoles. De fet l'Ajuntament té en marxa un projecte d'aprofitament i, segons sembla, hi ha peticions d'utilització presentades.

Clínic Artà

CONSULTORI MÈDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

C/. Ciutat, 39
☎ 56 22 37
07570 ARTÀ

Les instal·lacions complemetàries s'han fet utilitzant les edificacions que ja existien. Hi ha un laboratori d'anàlisi de PH i de fangs i per a la recollida i acondicionament de mostres per a anàlisis més completes a fer a altres laboratoris més dotats. També hi ha un despatx per a l'explotació i manteniment i una zona d'habitable per a l'operari que, en règim de mitja jornada, s'ocuparà del manteniment. Hi ha també una sala de control, amb els quadres elèctrics i l'ordinador. Cada quinze minuts (per tant, 96 pics al dia) es fa una lectura dels factors constants de control: quantitat d'aigua entrada i sortida, percentatge d'oxigen dissolt en la bassa A, funcionament correcte dels equips mecànics, etc. L'ordinador emmagatzema la informació i és capaç de detectar les anomalies, iniciar automàticament algunes operacions de correcció i, sobretot, facilitar en tot moment les dades necessàries per al perfecte control de la planta, com per exemple indicar el moment adequat per al descans de cada motor. El tècnic pot dur-se'n un disquet amb la informació recollida per a la seva interpretació. Finalment hi ha la sala de compressors, amb aïllament acústic per evitar la propagació dels renous. Aquesta sala, que conté els motors que més treballen - a una pressió de 3 metres de columna d'aigua -, té muntat unes grues fixes per facilitar l'eventual trasllat d'un equip avariats.

Tots els equips mecànics tenen un equip a punt per a casos d'emergència, per evitar que la planta quedi fora de funcionament.

Tota la zona es troba urbanitzada: un carrer central asfaltat, perímetre tancat amb xarxa metàl·lica, il·luminació de totes les zones, ajardinament, aparcament, etc. La plantació d'arbres, prevista al llarg de la vorera del torrent, resta pendent per quan sigui el moment

apropiat per sembrar-los. Als talussos circumdants ja s'hi han sembrat distintes plantes per aconseguir una espècie de catifa verda que faci agradable l'impacte visual.

Les basses s'han fetes amb argila compactada, que agafa el seu màxim grau d'impermeabilitat un pic amarada. Ha estat extreta del mateix lloc, amb aportació d'una altra de més qualitat.

Tots els materials són de fundició, d'acer inoxidable o galvanitzats, la qual cosa en garanteix la llarga durada.

En el transcurs de la nostra visita poguérem constatar que, llevat de

l'interior de la sala de sedassos, no se sent gens d'olor. Ni notàrem moscards ni altres insectes. El tècnic, a qui hem d'agrair l'hora i mitja que ens dedicà i les amables i completes informacions, ens assegurà que no n'hi hauria, com passa a les estacions semblants en funcionament a Catalunya.

La depuradora ja en marxa tanca un llarg procés de gestions, de molèsties i de perills sanitaris. L'únic que cal esperar és que el funcionament sigui el que assegurin els tècnics, i no com el d'altres estacions les molèsties de les quals són ben conegudes.

Fàbrica de Licors. Cerveses. Licors nacionals i estrangers.

DES DE 1890

Especialitat en licors mallorquins:

**PALO, HERBES DOLCES I SEQUES, ANIS SEC
"LA ESTRELLA DE ARTA"**

Carrer 31 de Març, 11. Telèfons 56 20 38 - 56 22 07. ARTA

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

CONCESIONARIO EXCLUSIVO

Massey-Ferguson. Tractores

CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotoempacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAVARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barras de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

BATLLE

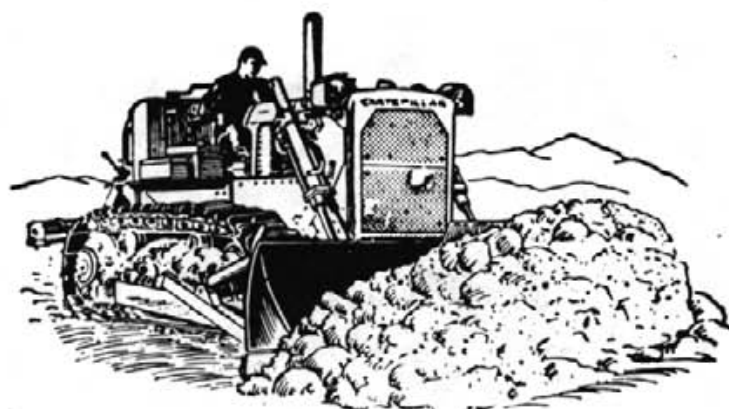

Tractores articulados y
rígidos, motosegadoras
y motocultores

Muchas felicitades al pueblo de Artá

SERVICIO TECNICO Y RECAMBIOS ORIGINALES TEL. 555811

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANtera DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINARIA

DELEGACIÓN EN CALA RATJADA:

Vía Mallorca, s/n. - Tel. 56 37 48

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A - 07/254188

Planta: Ctra. Artá - Alcudia, Km. 4 -

Tel 908/136003

**HORMIGON PREPARADO
BOMBA HORMIGONAR PROPIA
CONTROL CALIDAD - LABORATORIO**

Com veu vostè l'economia d'Artà?

Antoni Pascual Servera. Comerç.

A Artà s'hi viu bé sense problemes greus de feina; ara vivim en un temps normal. El meu sector, de maquinària, va una mica a la baixa i s'han de cercar sortides lligades a la ferreteria. L'agricultura va molt pitjor i l'hosteleria, si no es modifica, també ho pot tenir malament. Jo no crec en macroestructures urbanístiques, el turisme de xalets ens ha de beneficiar més. I s'haurien de cercar alternatives al turisme.

Mateu Ferrer Sureda. Construcció.

A Artà no hi ha dificultats de feina, però és un poble que s'aguanta gràcies als veïnats més rics. De fa un any els dobbers curtegen, és la crisi hotelera. El meu sector és en expansió. L'agricultura ho té difícil mentre que el sector complementari a l'hosteleria té dificultats. S'ha perdut temps amb el polígon i s'hauria de crear una infraestructura industrial. El sistema de Mallorca no és bo, hauríem de tocar més fils.

Antoni Mascaró Palou. Construcció.

Artà no és ni ric ni pobre, és un poble dins la normalitat i qui vol feina en troba. Crec que som en un bon temps econòmic i el meu sector, o nosaltres, tenim cobert el proper any de feina. Qui ho té pitjor em sembla que és l'agricultura. A Mallorca tenim un mal sistema; jo crec que no hauríem de dependre tots del mateix cap. Hauríem de cercar altres fonts d'ingressos, però això és molt difícil en una illa.

Julià Sansaloni Esteva. Agricultura.

Artà ha estat ric en altre temps. Per al pagès és mala època: en deu anys els nostres productes han baixat un 200% i les despeses han pujat en un percentatge paregut. A l'agricultura just hi queda gent major, amb poques expectatives de futur. Crec que és el pitjor sector, i el de serveis el més equilibrat. El sistema econòmic de Mallorca no és bo perquè si el turisme cau ballarem tots. Hauríem de cercar alternatives.

Joan Massanet Carrió. Construcció.

Artà no és ric de dobbers, però viu bé, la gent és rica de viure. Hi ha molta feina i la crisi és deguda als bancs, que en el darrer any han estret. La demanda, en el meu sector, apunta a la qualitat, a la feina ben feta. Els artanencs no hauríem de voler viure tan còmodament, hauríem de mudar un poc el nostre caràcter. El model econòmic mallorquí és fatal, no ho podem fiar tot al turisme, faltes alternatives. L'agricultura ho té molt malament.

Joan Marc Massanet Payeras. Hosteleria.

Comparat en Capdepera, crec que és menys ric, no s'hi mouen tants de dobbers. Feina? Qui en vol fer en troba. És un bon temps, hi ha crisi i és el moment d'invertir. El turisme va un poc fluix, però no es pot acabar mai. De cada any els europeus tenen més llarg el temps de vacances. El sector punta a Mallorca és l'hosteleria: si falla, fallen tots. El turisme sosté Mallorca i si no afluixa,

Ràdio Artà a punt

Com ja havíem informat, Ràdio Artà Municipal ja està un altre pic a punt per poder emetre.

Els responsables ens han fet arribar la programació que pel que hem vist s'assembla molt a la que tenien quan es va interrompre l'emissió. Així que sortiran en antena les següents hores i dies:

* **Divendres:** des de les 15 h. fins a les 22 h.

* **Dissabte:** des de les 7 del matí fins a les 20 h.

* **Diumenge:** des de les 10 fins a les 13 h.

Ens han avançat també el nom d'alguns programes: hi haurà dos programes esportius (un d'esports en general i un dedicat al món de les motos), i seran els seus encarregats En Jaume Palou i En Manolo Bonnín. En Bernat Mayol ens tornarà despertar els dissabtes dematí al qual seguirà en Miquel Mestre amb el seu ja popular programa **DISSABTES A LA RADIO** amb la connexió amb Ràdio Nacional per donar el sorteig de la Loteria. També hi haurà el programa religiós coordinat per N'Antoni Esteve i la retransmissió de la missa des del Convent dels Pares Franciscans els diumenges matins a càrrec d'en Climent Obrador. També hi haurà, com és de suposar, programes eminentment musicals, la qual cosa no hi pot faltar a una ràdio, dits per la mà de Miquel Alzamora, Antoni Gili, Antònia Sansaloni, Joana Ginard, Catalina Morey, Francisco Tomás i un parell més que s'hi han incorporat ara.

Pareix que la novetat d'ara serà la possibilitat de fer concursos patrocinats per cases comercials del poble i de fora poble.

Al·lots, ànim i que no us canseu.

"El tio Pep se'n va a Muro"

Els propers dies divendres set i dissabte vuit de setembre es tornarà representar al teatre dels PP Franciscans la sarsuela **El tio Pep se'n va a Muro** a càrrec del Grup Escènic Artanenc.

Les representacions seran a les 9:30 del vespre i les entrades poden adquirir-se per anticipat els dies anteriors de nou a deu de la nit. Recordarem que aquestes noves representacions són a petició del públic després de l'èxit extraordinari obtingut a principis de juliol.

Una nova plaça. - Durant les festes es va inaugurar la remodelació de la placeta formada per les confluències dels carrers Ciutat, Costa i Llobera, Ferrocarril i Almudaina. Les obres suposaven el trasllat del monument Humilitat i Noblesa, original de Joan Ginard "Sarasate", l'enderrocament del vell abeurador i una esporgada als pins que ombregen el redol. Oferim una mostra gràfica del resultat.

Biel Garrova: premis

Quatre són els premis internacionals d'exposició colombòfila obtinguts per dos exemplars criats per Gabriel Ferrer, el municipal Garrova. Primer i segon llocs a Guayaquil, Equador. I primer i segon un altre cop a l'exposició internacional de Bogotà.

En la seva darrera estada a l'Equador en Biel va ser homenatjat pels colombòfils equatorians. Ho podeu llegir a la placa que reproduïm.

En Biel, que de fa anys es dedica per entreteniment a la cria de coloms misatgers, ha arribat a obtenir un prestigi molt notable i els exemplars provinents del seu colomer fendeixen l'aire de tots els cels del món. Hem apartat amb ell una trobada perquè ens ho expliqui amb més detall.

Recerca científica

El prop passat divendres dia 10 d'agost, el catedràtic de biologia, laboratori de botànica de la Facultat de Farmàcies de la Universitat de Barcelona, senyor Joan Vallès Xirau, juntament amb Jeroni Orell Jaquotot, professor de biologia i nét de don Mariano Jaquotot ex assessor jurídic del nostre Ajuntament, reteren visita a Artà per fer un estudi sistemàtic cito-genètic de l'endemisme "*Euphorbia Maresii*". Com tots sabeu, la citologia és la ciència del funcionament de les cèl·lules i la genètica, o la branca que analitza els fenòmens hereditaris. La Maresii és una minúscula lletrera citada molt rarament a Massanella, a l'Atalaia Moreia i als penyassegats de la Font Casellina d'Artà. Es tracta d'un endemisme difícilíssim de trobar i recollir pels experts en botànica i mancats de l'interès suficient per enfilar-se pels roquissars, sense sofrir les conseqüències de la terbolina. Per sort, després de dues hores de fer el dragó, "l'ingenieru du carru da merda" del municipi artanenc, pega crit d'Eureka. Dins una perillosa escletxa, l'*Euphorbia Maresii*, estava a punt de ser profanada. Ella tota delitosa excedí els desitjos de la ciència. Cinc membres del seu cos carnal, serviran per a altres tantes mostres científiques: citologia, genètica, cromosomes, perennitat i transmutació. Amèn.

El naixement de l'arbre caigut.

El marcit abstractisme de les despulles de l'acàcia del Mirador de Son Cònsul és tot un monument a la misèria. 64 anys de suportar tres llampadecs i dues crucificacions, li donen el venerable títol de la constància. Plantada al bell mig d'inhòspites escombraries, ni la dermatosi crònica, ni el matalàs d'asfalt i gram, poden amb la força de sobreviure. El vent, lladre de ramatges i de cobris aliens, bé ha provat de segar-li la verda cabellera vegetal. Intents inútils. Així i tot, s'ha hagut de disfressar d'éter. Però a l'acàcia, puntualment la saba li torna congriar i oferir noves brostades com a desafiament inviolable, davant el fet natural de viure i servir d'hostatge, lliure de lloguer, als gorrions i cadarners, als quals ocellets, la parròquia els esdevé una mica metropolitana.

AMB L'EDICIÓ TANCADA

El Dijous dia 30 capvespre un dofí va comparèixer a Cala Mitjana. Després de fer voltes durant un parell d'hores, es va precipitar contra les roques. Uns banyistes artanencs intentaren ajudar-lo per entrar cap a aigües profundes. Fou de bades. Va morir al poc temps.

El Diumenge dia 2 vàrem tenir la visita d'un grup de nins saharauis. El programa es va desenvolupar com estava previst.

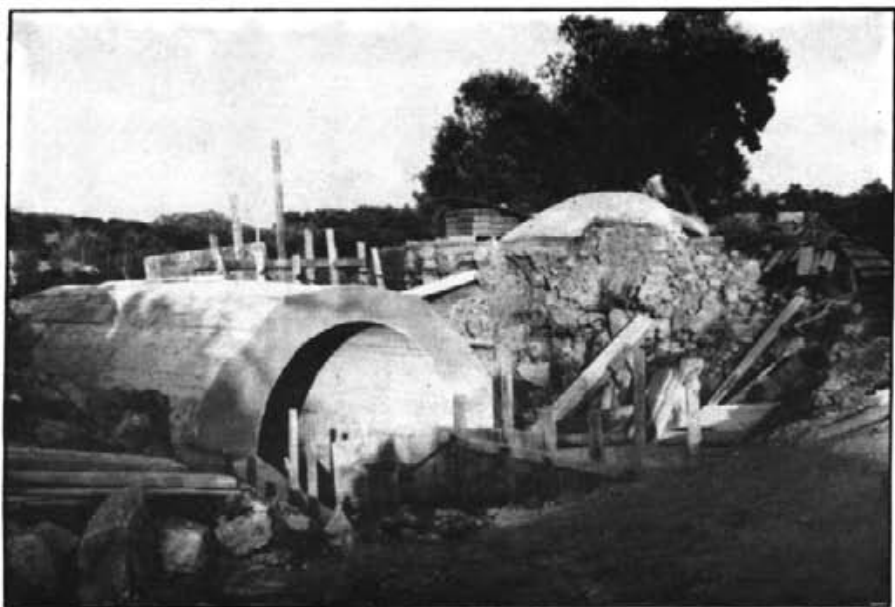
L'inici del nou sistema de guàrdies mèdiques ha estat perllongat a la segona o tercera setmana de setembre.

A la propera edició ampliarem les notícies, amb text i fotos.

Carrer d'Antoni Blanes.

Dues maneres diferents d'entendre la vida, dues formes idèntiques d'enganyar el món. Si mai moren batles i per un frare no es bat el convent, molt manco moren les persones que conformen l'autèntica història del nostre poble. Heu-los aquí, cararients, plens de joia i sans com la roca. Són coneguts fins i tot per les aranyes. Ells dos, cadascun dins el seu àmbit, formen una colla d'homes incorruptes al rovell humà, perquè, de sempre, han sabut fer la traveta a la traveta del temps, valgui la redundància. Ambdós, quan calia, posaren cul a marge i tantes me'n donis amb tal que no em feris. D'una banda, de segur que ara mateix, refermen les gambusinades sota el beneplàcit del Totpoderós. Per això, tant el Sarasate com en Perico Ranxer no poden morir. Moriran al moment en què tots plegats, ens vegem peu a retxa a la meta definitiva. Per tant, diuen què mana i ells només han canviat de Morada. Entre nosaltres segueixen iguals d'exuberants que a la foto. Aquesta, és obra d'una altra ploma de cap d'ala: en Jaume Lluïset. Meam, digau, per favor. ¿A quin sant havem de fer una novena per retrobar tres personatges semblants? No fa el cas de cercar-lo. Encara l'han de beatificar.

Pont de S'Ermita. Les obres de reconstrucció del pont de Sa Serra, a la carretera de l'ermita de Betlem, esfondrat a les pluges de principis de setembre de l'any passat, es troben avançades, tot i que semblen interrompudes per les vacances. Com es pot veure a la fotografia, el pont es construeix de bell nou.

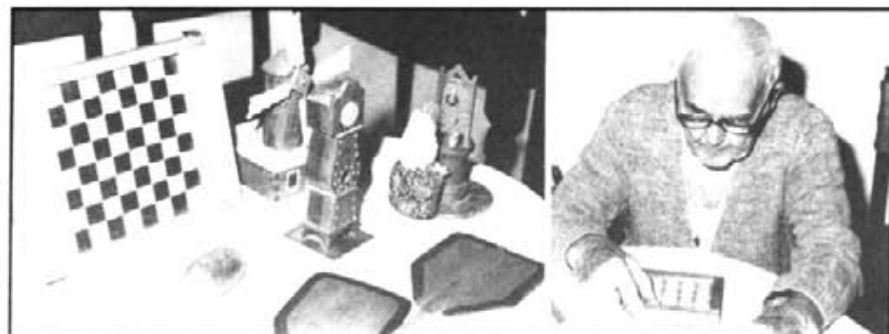
Mestre Segundo

Sota el títol de "Don Segundo Díaz Cordero, un mestre d'ahir", les universitàries, Maria Lliteres Rosselló, Catalina Vich Sastre i Miquela Tugores Pons, han confeccionat un exhaustiu estudi humà i pedagògic del mestre Segundo, el qual, per espai de vint-i-dos anys (1896-1918) exercí la tasca educadora al nostre poble. Per dur a terme el treball, s'han servit de l'arxiu municipal, la col·lecció del "Llevant" i, especialment, del cagaferro local, el toca-boires merda caner, l'inevitable P.G. Després, tingueren la gran sort de beure les aigües cristal·lines de les fonts vivents, en les persones dels antics alumnes com mestre Joan Gili, Colom, magatzem vitalici de records juvenils i arca perenne de la bona música. Pere Esteva Sancho, Mal, deixeble avantatjat del mestre, ex-escriptor de la Caixa Rural d'Artà i ex-redactor del periòdic "Menorca", home de vasta cultura i memòria d'ordinador. Antoni Gelabert, Jaumí, el fuster de Na Caragol i pare del degà dels tenors artanencs en actiu. Antoni Lliteres Vaquer, de Son Marí, el qual hauria caçat un tigre a les fosques. Joan Forteza, Marín, amb un ull pendent del rellotge per sortir de l'escola. Pere Miquel Pastor, de Son Doblons, que diu tenir present un polifacètic regle que cubria la docent misió de senyalar els rius d'Espanya al mateix temps que llevava la paparrusca als popissos de les polpes corporals.

Uns capítols apart mereixen les facilitats mostrades pels familiars del mestre Segundo: la família Esteva Sullà.

Com es prou sabut, el mestre va néixer a Salamanca l'any 1855. Del setze al vint-i-dos d'agost de 1882, va treure oposicions de Magisteri, amb el número 5 entre 20 opositors. Fou destinat a l'escola pública de Salàs, un petit poble dels Pirineus. Allà conegué n'Antònia Sullà Alegret, una al·lota bella com el blat de maig i garrida ferm que prestà marit amb ella. El 15 de març de 1897, prengué possessió de l'escola de nins d'Artà amb un sou de 1.100 pessetes anuals. Visqué al carrer d'En Rafel Blanes, cantonada Pou Nou (Ca Na Bet Sua).

La mare de don Toni Regalat era neboda de l'esposa del mestre. Fet que comportà la coneixença amb don Toni Esteva Amorós. Així, que l'any 1920 ambdós maritaren formant la llar Esteva Amorós Sullà Ramonit, nissaga

El luthier artanenc. - En Rafael Ginard, Pansecola, és un arbre vuitantí amb les arrels de quinze anys. Mestre Rafel és un luthier frustrat. Amb això estam d'acord que la cigonya materna obrà en conseqüència il·lògica. Mestre Rafel, de ser austriac, txec o italià hauria estat famós arreu del món. És un autèntic manetes per a tota feina d'art. Amb quatre estris de mala mort, ha sabut fabricar violins, mandurries, mandolines, llaüts i una vertadera col·lecció de miniatures dins el camp de la fusta. Les fotos presents parlen per si mateixes. Però el que ens atreu més l'atenció és el trencaclosques (per cert, no el té patentat). Tot el conjunt artístic és original: des del joc d'escacs fins a la tafona. L'únic que pot confondre el lector, pot ser sien les dues pales que no són tal, sinó dos pai-pais filipins per ventar-se les calors de l'estiu. Per dissort, mestre Rafel no té qui pugui continuar la seva tasca de pura artesanía.

dels actuals Regalats del carrer Major.

Ens plau, de bon de veres, felicitar les tres joves per haver desenterinyat, un cop més, una part de la nostra història.

Fecunditat

La senyora Hisako Misu, japonesa de 44 anys, el mes passat es convertí en la dona més prolífica del Japó. Nasqué l'any 1946 i a l'edat de 19 anys casà amb l'oficial de fusteria, un any major que ella, l'aferradís espòs senyor Kunihiro Misu. En 25 anys han tingut 9 mascles i 9 femelles. Si a partir d'ara mateix les 1.375 artanencs en estat de merèixer seguissin l'exemple de la Misu, allà per al'any 2.015, no hi hauria normes subsidiàries que valguessin per donar cobri als 26.125 artanencs de nova fornada. Això vol dir que molts d'ells per anar a la festa nacional del mercat dels dimarts, s'haurien de desplaçar des dels Pedriços i s'Escaleta fins a la Plaça Nova i sempre viatjant per dins el casc urbà.

Vacunació antitetànica

Des del dilluns dia 3 i fins al divendres dia 14, es durà a terme la campanya de vacunació antitetànica per a tots aquells que es vacunaren ara fa cinc anys. Després d'aquest temps necessiten l'administració d'una dosi de record, que és la que se'ls posarà ara.

El lloc és a l'Hospital, i l'horari de les 18 a les 20, o sigui l'horabaixa. De dilluns a divendres.

Més envant es faran dues campanyes més de vacunació: l'habitual de cada any contra el grip, i, al desembre, una nova campanya contra el tètanos.

Miquel Forteza

El dia de la Fira s'obrirà als baixos de Na Batlessa una exposició de l'obra d'un dels nostres pintors més veterans. L'amo en Miquel Forteza ha fet una recopilació d'una obra començada fa més de seixanta anys. Una de les seves primeres pintures està feta (al'any 1942) damunt un tablero d'una porta de camió.

La temàtica dels seus quadres reflexen el seu amor pel poble d'Artà. Des d'aquí li donam l'enhorabona i li desitjam molts anys per seguir pintant.

Tomatigons descomunals

Vegeu-los a la foto, comparant les dimensions de la caps de mistos. Són tomatigons de tot l'any, no tomàtiques. L'hortolà és en Joan Lliteres, Puceta, que diu que n'hi va caure un de tan gros o més del ramell més important.

JUAN SOLER SOLER

Avda. Costa i Llobera, 32. Tel.: 56 20 10 (Talleres y Almacén)
Avda. Costa i Llobera, 72. Tel.: 83 51 22 (Exposición y Venta)

07570 ARTA (Mallorca)

Para hablar de las novedades que la marca **RENAULT** presenta en su stand de la Fira d'Artà, hablamos con Juan Soler Capó, de la delegación local de **RENAULT**, Juan Soler Soler. El pasado veinte de julio la delegación se amplió con unos nuevos y espaciosos locales para exposición de coches. Es ya una delegación importante en la que se ofrecen al público todos los modelos de **RENAULT**.

-Pensando en la Fira, ¿Cuales son los modelos que pueden tener más aceptación?

-Los que pueden ser más solicitados por el público pueden ser seguramente tres modelos:

En primer lugar la **RENAULT EXPRESS DIESEL COMBI**. Es una furgoneta que tiene una extraordinaria acogida. Se vende a un precio muy interesante y competitivo. Hay mucha demanda de este coche porque tiene unas prestaciones excelentes.

Después podríamos hablar del **RENAULT-5**, en todas sus versiones, que cubren una gama amplísima de gustos. Ha sido el coche que más ha evolucionado desde sus primeros modelos. Sigue siendo el preferido de la gente joven, pero también tiene una aceptación enorme en sectores de más edad. Cubre muchas necesidades y es un coche de rendimiento seguro.

Finalment, el **RENAULT-19**, en las dos versiones: cinco puertas i **Chamade**, al mismo precio. Es un modelo de gama media. El cinco puertas, o bicuerpo, es el coche deportivo que la gente joven prefiere. El **Chamade**, de tres cuerpos, es más clásico. Cada uno presenta dos versiones

de equipamiento interior: normal y lujo.

-¿Continúa el conocido **RENAULT-4** en el mercado?

-Es el coche más conocido de la marca y el que lleva más tiempo en el mercado. Es un coche tan conocido que no necesita publicidad. El público le sigue siendo fiel porque sabe bien cuales son sus prestaciones que le hacen único. Es un coche que sigue teniendo futuro.

-¿Cuales son los modelos de la gama alta?

-Pues también podríamos hablar de tres. El **RENAULT-21** que con un motor 2000 reúne potencia, comodidad y seguridad. Ya es un modelo de categoría con una buena penetración en el mercado.

El **RENAULT-25**, que es un coche de altísima gama. Lo presentamos como un miembro de la aristocracia de los automóviles. El confort y las prestaciones ya no tienen rival. Es un coche completísimo.

Finalment la **RENAULT SPACE** que viene a ser el **Renault-25** hecho furgoneta de alto confort y con una línea estética modernísima. La zona de asientos posteriores puede convertirse en una salita, ideal para viaje en grupo. Su aceptación ha sido

enorme.

-¿Hay nuevos modelos a la vista, de presentación inmediata?

-Sí. El 4 de setiembre estaremos en Ginebra en la presentación del nuevo modelo **RENAULT CLIO**, un coche pequeño que saldrá con motor 1400 i 1700. Sobre este modelo se ha creado mucha expectativa y aún no puedo detallar sus características. No se si para la Fira podremos disponer de alguno para la exposición.

-¿Qué facilidades le ofreceis al comprador?

-La compañía tiene su propia financiera, de la cual también somos agentes. Nuestros clientes se aprovechan de sus servicios porque son muy competitivos, con unos intereses muy razonables. Tiene mucha aceptación. Todos nuestros coches, además, salen con una garantía de cinco años o 100.000 km durante los cuales está cubierto cualquier defecto de fabricación. Esta garantía proporciona seguridad al comprador.

-¿Se espera una buena Fira?

-La Fira d'Artà siempre es buena. Yo quisiera invitar a todos los artanencs para que acudan a nuestro stand a contemplar los coches **RENAULT** porque creo que pueden encontrar el coche adecuado a sus deseos y en las mejores condiciones de compra. También quiero aprovechar para desear a todos los artanencs una Bona Fira i Molts d'Anys de parte de todo el equipo de Juan Soler Soler.

UNA VEZ MAS, FORD LE DA MAS

USTED ELIGE

Hasta **300.000** ^{menos 0} _{pts.} **AIRE** y 150.000 pts. ^{menos}
ACONDICIONADO
 CON O SIN COCHE USADO LIBRE DE COSTE

ESCORT Y ORION (UNIDADES EN STOCK)

XR2i

LA NUEVA FORMULA

Fórmula de poder.
 Mecánica 1.600 cm³ de inyección,
 y 110 CV. capaces de alcanzar
 los 192 km/h. Pruébalo.
 XR2i la creación de una nueva
 fórmula.

SEPTIEMBRE
 FIESTA GHIA
 FIESTA CLX
 FIESTA 1.6 S
80.000 Ptas
Descuento

¡NOVEDAD!

INFORMATE EN:

ARTA
AUTO ESCANELLAS

Ada. Argentina, 31 - Artà
 Tel. 56 21 15

Deficiències greus en el servei d'extinció Incendi forestal al Coll d'es Vidrier

Més de 200 quarterades de pinar arrasades

El dimarts vint-i-un d'agost, a les dotze i mitja, es va declarar un incendi al vessant nord del Coll d'es Vidrier. Amb el fort vent d'aquell dia es va propagar ràpidament i, fins mitjan matí del dimecres, més de dos-centes quarterades de pinar espès varen ser arrasades. Una casa habitada dins Son Catiu va haver de ser evacuada a causa del perill de la proximitat de les flames.

El foc es va iniciar al segon revolt del Coll d'es Vidriers i la primera finca afectada va ser la de l'artanenc Josep Maria Carrió que a dures penes pogué evitar que la caseta que hi té no s'incendiàs. El servei de detecció havia funcionat a la perfecció i els bombers del parc d'Artà varen ser a lloc en pocs minuts. El problema va ser, com en l'incendi del puig Seguer de feia poc temps, que el tanc del parc d'Artà està fora de servei i la tanqueta rural de mil cinc-cents litres aviat es va quedar fora d'aigua, a l'espera que arribàs el tanc de Manacor. Sembla que aquesta circumstància va ser decisiva perquè el

foc no fos aturat quan encara havia afectat menys d'una quarterada.

En poc temps el foc va ascendir coll amunt, va tombar i es va estendre cap a Es Rafalet i, de costat, cap a Son Catiu. Els esforços dels bombers s'orientaren, sobretot, a defensar els xalets habitats del coll i a detenir-ne des de la carretera l'expansió cap a Canyamell i Sant Jordi. Les carreteres varen ser tallades al trànsit per la Guàrdia Civil. El foc, amb el vent i la densitat del pinar, va adquirir unes grans dimensions. Basti dir que des de Vilafranca era visible la fumassa. Dos avions Canadair varen cooperar eficaçment mentre fou de dia. Fins devers mitjanit no va començar a perdre força.

A la zona de Son Catiu, prop de Ca'ls Amadors, una casa habitada hagué de ser evacuada perquè les flames, que feren l'anell a la zona, amenaçaven d'arribar-hi. Brigades que treballaven en l'extinció i particulars que col·laboraren salvaren del perill aquesta i altres edificacions d'allà prop.

Pobresa de mitjans

En una zona on s'hi aplica un pla especial de lluita contra els incendis que ha suposat tanta d'inversió, sorprèn la pobresa de mitjans en què es troba el parc que ha d'intervenir de forma immediata.

El tanc a què feim referència va quedar fora de servei en l'incendi del dia de Sant Jaume a Xiclati. Des d'aleshores el parc d'Artà només compta amb la tanqueta, útil per atacar un foc, però impotent més allà dels quinze minuts si no compta amb el subministre d'aigua d'un tanc gros.

Crida l'atenció que aquesta baixa tan important no hagi estat coberta quan el perill de foc és més fort. Diuen que no hi havia pressupost previst per adquirir un nou vehicle, però és estrany que no s'hagin intentat solucions alternatives i provisionals, com per exemple desplaçar a Artà un dels dos tancs del parc de Manacor, o llogar-ne un dels que es dediquen al transport privat d'aigua, o muntar una xarxa de tancs permanentment localitzats. Per altra part, a la zona del Coll d'Es Vidrier, de gran importància i de perill potencial innegable, no s'hi ha instal·lat cap depòsit estratègic, possiblement perquè no és de difícil accés.

El que costa d'entendre és que la gravetat d'incendis com el de dia vint-i-un sigui deguda a l'inevitable temps que un tanc ple necessita per desplaçar-se des de Manacor.

Ca'n Lluïset

DIA DE SA FIRA

Descompte d'un 10 % en tots els articles

Les marques més acreditades, les creacions més actuals en:

Mantes Paduana / Manterol
Llençols
Cobertors
Edredons
Fundes de Camilla
Tovallols
Manteleries
Roba de cuina

Bates de bany (nins i grans)
Complements per a infants
Pijames
Camissons
Roba interior
Calces i Calcetins
Mocadors
Bates d'hivern.

En total, vuit canals Com sintonitzar la TV privada?

Des d'Artà poden ser sintonitzats un total de vuit canals, tots els disponibles, sense comptar els que s'emeten via satèl·lit i que requereixen la instal·lació d'una antena parabòlica. TVE1, TVE2, TV3, Canal 33, Canal 9, Antena3, Canal 5 i Canal Plus componen l'oferta televisiva a disposició del públic. El problema sorgeix perquè no tothom té la mateixa solució per sintonitzar-les. Des d'Artà hi ha dues possibilitats.

Primera possibilitat. Tot directe des d'Alfàbia. És una solució que només la poden tenir les antenes situades a la part alta del poble, és a dir, poques cases. En aquest cas es tracta d'instal·lar una antena grossa, auxiliada d'un amplificador, un alimentador i bon cable. En total, un cost aproximat d'unes 25.000 a 30.000 pts., o usar la ja instal·lada que ja deu tenir tots aquests aparells, i anar girant els botons fins a trobar les

imatges clares de cada emissora. És possible que tant el Canal 9 com el Canal Plus no es rebin amb tanta netedat com els altres. Aquesta alternativa presenta un risc afegit i és que en cas de tempesta és un equipament fràgil, sobretot l'auxiliar. Un amplificador avariament, a més d'haver-se de canviar amb el cost que això suposa, perjudica el veïnat amb les irradiacions.

Segona possibilitat. A través dels repetidors municipals. La majoria d'antenes del poble estan orientades cap a Sant Salvador. Amb l'antena actual no es poden sintonitzar els nous canals, però es poden continuar rebent els que ja es rebien. Amb una antena de les que es sintonitza la UHF, orientada cap a Sant Salvador, es poden captar els nous, però amb una qualitat inferior. Qui vulgui rebre bé les privades ha d'instal·lar una antena nova i això li permetrà una boníssima recepció. A través de Sant Salvador no es poden captar, de moment, ni el Canal 9 ni el Canal Plus perquè els repetidors necessaris no estaran a punt fins a principis d'octubre. També dins el mes d'octubre

s'augmentarà la potència del senyal i la recepció serà millor. En aquest moment serà l'alternativa més aconsellable perquè amb una sola antena i cable directe al televisor es rebran bé totes les d'instal·lar una nova antena, no hi ha dubte que la més econòmica i més avantatjosa serà posar l'apropiada per captar les emissions a través de Sant Salvador, encara que fins al mes d'octubre no estigui totalment a punt.

Qualsevol instal·lador del poble sap quina és la solució tècnica més adequada i les freqüències a sintonitzar. En tot cas convé recordar dos punts interessants:

El repetidor del Canal 9, que la societat Voltor té instal·lat a Alfàbia, és d'emergència a causa de l'incendi patit fa uns mesos. Mentre no hi sigui instal·lat el definitiu, el senyal no serà massa bo. El nou repetidor s'instal·larà dins el mes d'octubre.

El Canal Plus és una emissora de pagament que emetrà codificats els seus programes més interessants. Això vol dir que algunes emissions no es captaran si no es disposa d'un decodificador domiciliari que es pot obtenir pagant un lloguer mensual.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO VIALSA

Carretera Santa Margalida, 57 - Telèfon 56 26 35

ARTA (Mallorca)

Editat per "Sa Nostra" Estudi sobre "L'obra de palma"

La caixa Sa Nostra ha editat el llibre **L'obra de palma**. Cistelles, graneres i cordats, original de Maria Gelabert Flaquer, Francesca Niell Llabrés, Andreu Ramis Puig-gros i Joan i Pere Sureda Amorós. L'edició és en col·laboració amb la Conselleria de Comerç i Indústria i és un estudi extens i bellament il·lustrat amb fotografies i dibuixos que la fan una obra possiblement definitiva i d'un alt valor divulgatiu i didàctic.

La presentació es fa ver en el transcurs de l'acte d'inauguració de l'exposició que amb el mateix nom que el llibre es va obrir dia sis d'agost. L'acte va ser presidit per don Fernando Alzamora Carbonell, president de Sa Nostra, que va agrair la presència als assistents. També va parlar el conseller de comerç, don Gaspar Oliver Mut, i finalment Jaume Alzina Mestre va explicar el contingut de l'exposició, del llibre i del vídeo.

L'exposició sobre l'obra de palma, que durant els mesos d'agost i setembre serà al Museu Regional d'Artà, serà itinerant fins que finalment torni, de manera permanent, a Artà. Mitjançant uns plafons que contenen gràfics, fotografies i descripcions, s'explica d'una manera clara i

precisa tot l'itinerari de l'obra: des del lloc on es cria la palmera, fins als articles finals. Hi ha una mostra de tots els productes, tant en fase d'elaboració com ja acabats. El conjunt és, a més de vistós, molt complet i ben estructurat.

El llibre, com hem dit, conté una part gràfica extensíssima. Amb dibuixos de Biel Bonnin i Fuster i fotografies de Salvador Conesa Muntaner i Jaume Sureda Negre es complementen de forma acurada els texts dels autors que ja hem esmentat. Es fa un repàs a tot el procés: des de dades històriques i geogràfiques, a la recol·lecció, preparació i obrat de les palmes. El rigor i el mètode presideixen el treball. El llibre es fa llegible i creim que serà una obra molt ben acollida, especialment pels artanencs.

El vídeo ha estat realitzat pel Servei d'Audiovisuals de la Universitat de les Illes Balears, amb guió de Jaume Morey Sureda i Jaume Sureda Negre. Explica amb imatges els punts essencials de tot el procés que en el llibre són més detallats. Aquest vídeo pot ésser visionat a les dependències del Museu Regional d'Artà.

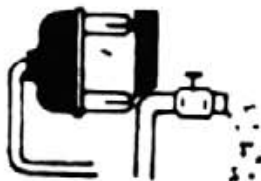
L'exposició restarà oberta a Artà, al

Museu Regional, tots els dies feiners dels mesos d'agost i setembre, entre les deu i les dotze del migdia. L'entrada per als artanencs és gratuïta.

Seria de desitjar, però, que amb la publicitat prèvia adequada, s'habilitassin alguns horabaixes de dissabte o diumenge per fer més assequible als artanencs la visita a una exposició que trobaran, ben segur, molt interessant. S'ha de reconèixer que l'horari del museu està pensat per als turistes, més que per als artanencs.

ELECTRO HIDRAULICA, S.A.

BOMBAS PLEUGER

TELEFONOS:

Oficina: 55 24 24
Oficina: 84 36 32
Oficina: 84 36 63
Manacor: Almacén: 84 30 53
Fax: 55 18 78

Cala Millor: Almacén: 58 50 08
Capdepera: Almacén: 56 36 55

Pº. Ferrocarril, s/n
Avda. Salvador Juan, 2
07500 MANACOR

Punta VII
C/. Fetjot, local 1 y 2
07560 CALA MILLOR

Ctra. Cala Ratjada, s/n
07580 CAPDEPERA

LA PRIMERA VERBENA DE SANT SALVADOR.

Amb l'entrada de la segona República, 14 d'abril de 1931, es desfermaren les passions de la joventut. Qui més qui manco estava fart de dictadura militar, clero i "bons costums". El poble volia beure a les fonts del modernisme i integrar-se al tren de vida que, des del París de la culta França, transportava les noves corrents del pecat venial, en forma de divertiments més en consonància amb els desitjos de llavors.

Artà era una població macilent i tranquil·la on les curolles dels plaers carnals ja encetaven la crosta del conservadurisme secular. En certa manera, els més dematiners s'apressaren a rompre els canons tradicionals de l'avior, emprenent un modus vivendi acordat amb els dictats de les modes foranes.

De fet, amb la República s'aboliren els balls a l'ample que tradicionalment tenien lloc a les barriades locals, com, per exemple, les famosíssimes ballades del barri de Santa Catalina. Aquest indret, socialista per antonomasia, era un veritable espectacle de bulla i gresca, tenint per figures cimerales les conegudes Colomes, que eren de les millors balladores de Mallorca.

Així, que el món de la disbauxa seguí per altres rumbos a la recerca d'aventures tant suggeridores com eren la profanació de les normes atàviques i decrèpites del fàstic ancestral.

Del fons de la maror eròtica, emergí la personalitat de don Toni Massot, notari, portant el trident de guerra.

En Massot pressionà implacablement les autoritats. Tant, que don

Joan Oleo, hagué d'allargà el coll al piló. Per paga el consistori es recolçava sobre vuit estaques de primera magnitud: N'Oleo com a batle, en Colau Xina i n'Agustí de Son Cremat com a regidors en cap, n'Andreu Aloï, en Tomeu Sancho, Garreta, en Lluís de Son Ramon, en Pere Bossa i en Pere Gil, com a regidors. En total, vuit personatges, no tan sols capaços de tapar les buranyes a les campanes de l'església, sinó també prones a engolir-se les llagues i les crostres.

En Toni Notari abonà el terreny. Pren nota dels bussós vilatans i formà un consell guerrer. Del cul de la copalta, començà a treure noms. Puntualment, anaren sortint uns exemplars tocats pel broll de la caparrudesa. Ells són: En Paco Cano, fill de don Toni Cano García, un dels quatre millors batles de la nostra història. En Jordi Escolà i el seu germà Joan. En Pere Antoni Confit, en Julià Fulla, en Toni Mondoi, en Pere Frare, en Pere Moné, en Pere Tiu, en Tomeu Puig, en Jaume Manyà, en Guillem Ganància i el propi don Toni en persona, formaren la línia Maginot per aturar la barrumbada de preduscades cívico-religioses que amaneçaven la pau de Na Periconia.

Ja tenim montat el Corpus masculí de pecatífia. Però mancava el complement femení. Per entrar amb olivetes, don Toni feu un escolt a les seves filles Catalina i Francisca. Aquestes daren el consentiment i engrescaren a Francisca Tiu, na Catalina Garreta, n'Antònia Palou... dementes en Pere Frare exclamava triomfant: "Conta amb sa meva fia".

Consumades les intencions, s'havia de contractar una orquestrina. A les hores qui duia la doma era "Sa Drach" de Manacor. En Massot partí cap a la ciutat de les perles per parlar amb en Jaume Vadell, director i pianista. Tot anà una seda. Feren preu per 16 pessetes cada músic i cassalla i conyac a voler a més d'un sopar pantagruèlic al Dorado. a més d'en Vadell, formaven l'orquestra en Miquel Veny, Batlet, trombó de vares. En Toni Duro, violí. En Damià Roig, bateria. En Pedro Rubí, trompeta i en Lluís Llull, saxo

Si.b. En Llull anava a classes de clarinet a Palma i tenia l'especialitat d'oferir al públic les czardas d'en Monti. Però la figura del conjunt era en Jaume Vadell, pianista de carrera i organista de l'església dels Dolors.

El que cridà força l'atenció fou la bateria d'en Roig. Veure'l assegut rere un bombo, caixa, pedal charles, plat normal i per timbal un trist pandero, era cosa només vista al cinema mut. A en Roig les dones l'encalçaven en els bars de tretze per dotzena. Era un bergant guapot, propietari d'una garrova semblant a la de Sant Vicenç Ferrer. Quan sortí del Dorado vestit de gala, amb americana vermella i llanties d'argent a les solapes i sabates de lona blanca blanquinades de calç, les felles el se menjaren cruu.

Paco Cano Cantallops, braç dret de Don Toni Notari

Ve l'hora d'amollar els xots. Don Toni Notari fa un discurs de verdor patriòtica a la plana major: "Al·lots, n'hem de fer una de grossa. Anem, que demà el sol torna a sortir".

Per acabar la missa abans dels santos, en Paco Cano estava ficat dins l'Agrupació Artística de Manacor, i el seu germà Daniel era l'oficial telegrafista de dita ciutat. Per més coincidència en Vadell feia de repartidor de telègrafs a les ordres d'en Daniel. Volem dir que les frontisses berbeneres ja estaven greixades de lluny.

Ve el moment de començar la gesta. La Drach envesteix amb "Suspiros de España". Cridada a files i surten

Damià Roig de Manacor, bateria de l'ORQUESTRA DRACH.

les Massots aferrades al cos d'en Paco i en Joan Escolà. En mig de tal gossadia, apareix la silueta etèria d'en Pere Moner, tirat de mudada blanca i corbata de seda, adquirida als "Almacenes mantons" de Palma per vint-i-vuit duros. Davant la mostra, la plaça nova s'omplí de centaures humans per donar canya al caderamen. Els ulls guerreros dels puritans no daven l'abast a les lleganyes. En plena eufòria, en Paco Cano, servint-se d'un mico d'embut cantà les celeberrimes "Morucha", "Princesita", "La calesera", etc.

El recinte dava goig. La família al complet dels Oleos i dels regidors, anaven fora corda, però tenien en mente la terrorífica profecia del vicari Felip: "Aquests capbaires tenen l'infern assegurat". Qui passava de foc i caliu era en Massot, perquè quan proposà fer la verbena a en Paco Cano, aquest li digué: "Toni, anirem a l'infern". "No fa res, no fotis faves, Paco. Allà s'està molt bé. Hi ha ballarines i calor". Amb aquestes credencials la verbena treia fum. La gent feia el barrall barralat, ballant foxtrots, pericons, mazurques, pasdobles i valsos. Pels qui tenien la sort de poder faixar una joveneta, s'en fotien de les discrepàncies exteriors i dels greus problemes socials i familiars que dins un no res esclatarien.

Per obriboques, en Colau Xina era amenaçat de mort per part de la seva esposa. Camuflats sota les tanques de fusta de la verbena, els espies de pa i fonteta enregistraren les dades sacrílegues per després analitzar-les catòlicament. El lleixiu infernal també esquitaria els germans Jordi i Miquel de Sa Serradora i en Miquel Baroi de na Niva. Els primers pel delictes d'haver asserrat les barreres del recinte i l'últim perquè donà un quants botots d'aigua al trespol de la plaça.

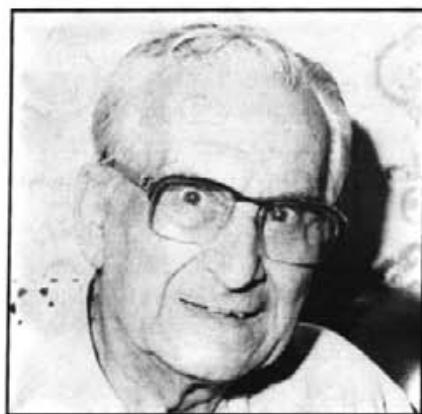
Arriba la matinada del dia 7 i

amarats de polseguera i suor, músics i participants tocaren retreta. Per brufar-ho, en Massot i la comitiva erebina, feren una visita a en Tomeu Casino al cafè de la plaça de s'Aigua. En Tomeu, fet un cardenal inquisitiu, feu el senyal de la creu a en Massot dient-li: "Toni, t'han excomunicat in aeternum". "I què? digué en Massot. I jo les he con-cagats in perennum".

A mitjan matinada, el rector Rubí i el vicari Felip pillaren, cara a cara l'astut Massot en unes circumstàncies d'un gustirrioi satíric de reminiscències afrodisiaques. Els clergues no en tregueren ni suc ni sabó. Si més no fa i millor dit, encara les augmentà la diarrea clerical perquè en Massot en aquells instants era una tafona d'oli de "ricino".

Vingué l'hora d'assitir a l'ofici major. En Paco Cano sofria el síndrome de l'afonia involuntària. (Qui ho hagués hagut de dir que un tenor líric com ell que, precisament, havia debutat com a tal amb la difícil obra "Monte Carmelo"). Però es revestiren de coratge i anaren a la missa solemne.

Fent un poc la torniola a defora, les beates les xaparen en canal. Ara pensau el que passaria una volta fossin dintre. Res. Travessen l'esquinzell del portal segon i cinc-centes colles d'ulls les passaren revista de catequesi sexual. Un cop vençuda la primera sacsada, el rector don Joan Rubí predicà l'homilia

Joan Morey, escolà, un dels verbeners excomunicat a divinis

més estranya que els segles han vist. Segons diuen les males boques, el vicari Felip, per única vegada, rompé la tibantor amb en Banyeta Verda demanant-li un magatzem de foc colgat per reverdir-lo sobre la trona.

Mesclat amb les flames eternes, en Rubí feia l'espès repartint llangotades de fogatèria. El comitè hermafrodita, suava rius de confitura del Codolar de Son Fang. Vet ací que en Toni Notari les etzibà als temorencs companys: "Al-lots, feis es tartamús. Aquesta genteta me fa pena que gasting tanta saliva sense aclarir altra cosa que no sia covarous de boc".

Per sort, Déu, allà dalt, amb un ull a la biorxa devia dir: "Ni tan lleig ni tan fei. Ho deixaré en simple i pura anècdota. Al cap i a la fi els mortals són com a nincts d'uè".

Restaurante - Celler

Ca'n Earo

Carrer Mestral, 4 - Artà (Mallorca)
tel. 56 21 03

Marmoles Artà, S.A.

Tallers y Despacho: C/. Major, 107
Tels. 56 22 80 - 83 50 51
FAX 83 53 18

BON DIA DE
SA FIRA

CRONICA D'UN AGOST MOGUT

Sense que hi hagi hagut cap notícia de primera plana, sí que podem afirmar que l'agost ha estat un mes mogut en el qual s'ha realitzat quantitat d'activitats aprofitant el temps de vacances.

Dia 4, el Centre Cultural organitzava una sortida al Fogueró Palace del Port d'Alcúdia, a l'altra part de la badia, per gaudir de l'art i l'espectacle que en aquest lloc s'ofereix. Fou com una preparació per a les festes d'Artà a les quals no hi manca mai una gran representació coloniera.

Seguint amb el capítol de festes, hem de destacar alguns actes que se celebraren també amb motiu de la Mare de Déu d'agost, entre ells volem senyalar els castells d'arena a la platja on es posava a prova l'art, enginy i perícia dels al·lots; i el partit de futbol jugat dia 19 entre femines d'Artà i la Colònia (totes elles joventes) que despertà un gran interès i que acabà amb el resultat de 3 a 6 a favor de l'equip visitant. Les colonieres estrenaren unes vistoses camisetes regalades per Lluís de Cotex.

Immensa moguda i forta maror devers el Club Nàutic que organitzava reunions per aclarir assumptes i suspenia un previst gran concurs de paelles per manca de participants, i això que hi havia 50.000 ptes. de premis en metàl·lic; però es veu que l'arròs anava a grumellons i els socis estaven més per aclarir els assumptes que no per paelles. Les reunions "d'aclariment" s'efectuaren els dies 11 i 25. A la primera s'informava als usuaris amb dret d'amarrada de la nova tarifa de preus en base a la renovació de la concessió del port de refugi per part de la C.A.

A la segona -Junta general extraordinària- s'informà entre altres coses, de com es troba la "situació" del nou port: tramitacions i gestions, etc. Aquesta informació anà a càrrec del "Jefe" de ports de les Balears, Joan Serra; no obstant, molts seguien escèptics les explicacions, ja que l'any passat en aquest

De La Colònia

Andreu Genovart

La platja moments abans de començar el concurs de castells d'arena. Expo

temps es digué quasi el mateix que en aquesta ocasió. Sempre s'espera que dins tres mesos tot estarà a punt. Però es veu que devers la Conselleria d'Obres Públiques no fan carreres perquè les coses es duquin a terme en el temps previst, com ha passat també amb la carretera comarcal 712 d'Artà al Port d'Alcúdia.

Un altre punt controvertit fou el de l'horari del mariner contractat pel club -de 9 a 13 hs.- La gent es demanava: ¿qui posarà la barrera si es mou un temporal a les 4 del capvespre? A l'apartat de precís i preguntes, n'hi hagué una allau, però s'aclariren moltes coses, fins i tot algunes que fins aleshores s'havien duit d'amagat.

El Club Nàutic fou notícia també per haver tingut com a comensals a la Carmen Romero i el pintor "colonier" Miquel Barceló, per cert que no és veritat,

com afirmava un periodista, que no se'ls volgués servir una xigala; el que passà fou que precisament la que volien els populars comensals ja havia estat escollida per un altre client i, amb molt bon criteri per part dels gerents del club, no es volgué fer trampes caient dins l'excepció de persones.

Els amics del català tenen tot el dret a exigir rètols en català, però no a fer-ho de la manera que ho han fet; així només embruten i es posen en contra un bon sector del públic.

Per a dia 2 de setembre estava prevista una excursió a Cabrera, organitzada pel Centre Cultural. Encara que no en tenim constància, suposam que es pogué dur a terme amb tota normalitat i que la mar de la part sud de la nostra illa va estar en bones condicions per navegar.

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA
CHAPA PEGASO
PINTADAS CON
DIFERENTES COLORES
SELAS MONTAM

Kombi

Clasig

C/ Pep Not, 59 tel. 56 21 31 - Artà

Ferretería

Dascual

Calle Cardenal Despuig, 12 - ARTA (Mallorca) - Teléfono 56 23 92

Ferretería

San **L**orenzo

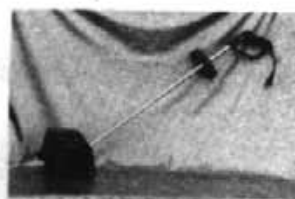
Calle Gabriel Carrió, 32 - SAN LORENZO (Mallorca) - Tel. 56 96 50

ALQUILER Y VENTA DE MAQUINARIA PARA LA CONSTRUCCION**PUNTALES****ENCOFRADOS DE PLANTA****ENCOFRADOS PARA MUROS****ENCOFRADOS DE JACENA PLANA****MONTACARGAS****ANDAMIO COLGANTE****ANDAMIOS TUBULARES****TABLEROS DE ENCOFRAR****HORMIGONERAS****OFERTA
VERANO**

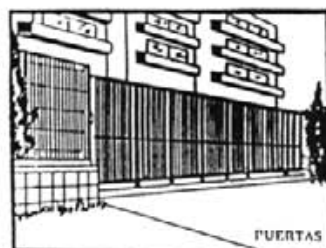
Sierra de calar PST 52

6.995 pts.

Taladro 500 W - 2

8.495 pts.Lijadora
Pex 115-A**11.490 pts.**

Peinadora PRT

14.990 pts.**CERCOS ARTA**

PUERTAS

CERCADOS

**SERVICIO
TECNICO**C/ PAZ S/N
TEL. 562392
ARTA - Mallorca

OBRES de MESTRES

Hi ha objectes que d'una sola mirada ens atrauen, no sabem el motiu però ens agraden. Són les Obres dels Mestres Artesans. Objectes fets segons vells procediments o, de vegades, fruit de la innovació i la creació dels artesans d'ara.

Per això la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear creà l'etiqueta de "PRODUCTES DE QUALITAT ARTESANA".

Per protegir els vells artesans i per promocionar els nous creadors. Així quan vostè compra un producte artesanal, aquesta etiqueta és tota una garantia.

GARANTIA ARTESANA

A l'hora de triar,
cerqui aquesta etiqueta.

És un missatge de:

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE COMERÇ
I INDÚSTRIA

PENSAMENTS

ECOLOGIA I TURISME A LES NOSTRES ILLES

SUGGERIMENTS D'ACTUACIO PROPOSATS DES DE LA FE CRISTIANA (i II)

4. Actuar amb realisme, amb coratge i esperança, i afrontant les accions més urgents i decisives en el present moment.

¿Qui ha d'actuar per recuperar en tot el possible, preservar i perfeccionar el medi natural de les nostres Illes, la nostra "casa natural"? La resposta és òbvia. Tots hem d'actuar. Cadascú a dins el seu redol, des de les seves possibilitats personals i socials, per poques i petites que semblin.

Naturalment serà imprescindible l'actuació d'aquells que tenen major capacitat d'intervenció i de responsabilitat en tots els àmbits relacionats amb l'Ecologia: els representants dels pobles de les Illes al parlament de l'Estat i al Senat, al Parlament Autònom, als Consells Insulars i als Ajuntaments; els qui tenen confiada l'Administració pública a l'Estat i a l'Autonomia; els polítics, els empresaris i les seves organitzacions, els treballadors i les seves organitzacions sindicals, sobretot els empresaris i treballadors turístics i de la construcció; els tècnics i els experts; els inversors econòmics; els responsables de totes les altres iniciatives socials, culturals, econòmiques i profession-

als; els informadors dels Mitjans de Comunicació... I tants d'altres.

A tots ells no podem aconsellar-los solucions tècniques, però sí alguns suggeriments respecte a les actituds des de les quals creim que haurien d'actuar.

4.1 Des del realisme

És a dir, s'ha d'actuar des de l'objectivitat en la consideració i la valoració rigorosa de totes i cada una de les dades que defineixen exactament la problemàtica ecològica.

El realisme exigeix que comptem amb un complex teixit de realitats socio-econòmiques, divergents i freqüentment oposades i amb gran repercussió sobre l'Ecologia. Com ara: propietat privada i la seva funció social; interès personal o d'un grup i interès públic o del bé comú; drets adquirits, legalitat vigent, buits legals, ordenacions legals o normes "in fieri"; opció per la "quantitat" o opció per la "qualitat"; béns materials i béns de l'esperit i de la cultura; rendibilitat immediata i rendibilitat a llarg termini; pragmatisme-funcionament i estètica-gratuitat; identificació cultural del poble i costums integrats al medi ambi-

ent i conveniència de la nova tecnologia per a la vida i al treball, etc.

La reflexió que feim porta a pensar que els nostres pobles necessiten un debat continuat i serà sobre aquestes qüestions, que ajudi a aclarir i a formular conceptes i vies de solució.

Per últim, una visió realista de la problemàtica ecològica a les nostres Illes ens fa reconèixer amb satisfacció les importants passes ja fetes, les moltes iniciatives en marxa i la creixent consciència ciutadana sobre aquest tema.

4.2 Amb coratge i esperança

Els vostres Bisbes volem ser profetes d'un futur millor.

El creixement de la consciència ecològica i en general de l'apreci pels valors nostrats, ens obre a l'optimisme i l'esperança cap a un futur vertaderament millor pel que fa al conjunt de la vida dels nostres pobles i també del l'Ecologia. Hem de confiar en la capacitat de bondat, d'honestetat i de conversió de la nostra i de les futures generacions.

(Resum del punt V de la Carta dels Bisbes de les Balears sobre "Ecologia i Turisme a les nostres Illes")

ECOS

NAIXEMENTS:

Rectificar. Al número 30 donàvem unes dates equivocades de naixement que ara volem rectificar. Així, corresponent al mes d'abril (i no de maig): Dia 29 d'abril. **Guillem Roser Lliteras**, fill de Guillem i Maria Isabel. Rafel Blanes, 25.

Dia 29 d'abril. **Felipe-José Carrillo Mislata**, fill de José Luís i Virginia. Costa i Llobera, 50.

Afegir. Igualment corresponent al mes d'abril, es va produir un naixement que, involuntàriament, no enregistra i que volem incloure en aquesta secció tot i que sigui amb retard.

Dia 28 d'abril. **Catalina Amer Ferrer-**

gut, filla de Pau i Antònia. Carrer de la Pau, 4, 1r.

Mes de JULIOL:**NAIXEMENTS:**

Dia 4. **Thora-Ursula Uhle**, filla de Rolf i Verena. Molí d'Alt.

Dia 6. **Isabel Nieto Duran**, filla d'Angel i Isabel. Era Vella, 18.

Dia 17. **Iván Gómez Díaz**, fill de Juan i Dolores. Parres, 88-2D.

MATRIMONIS:

Dia 7. **José Bolívar Lafuente** amb **Gabriele Bárbara Otto**. Sa Corbolla.

DEFUNCIONS:

Dia 8. **Llorenç Morey Pascual**. Amadeo, 12. 68 anys. (Arrencat).

Dia 17. **Francisco Viejo González**. Major, 63. 50 anys.

Dia 18. **Jerònia Fuster Picó**. Plaça

Marxando, 6. 90 anys. (Ranxera).

Dia 22. **Bàrbara Gelabert Sabater**. Vilanova, 7. 90 anys.

Dia 22. **Lluís Ferrer Casellas**. Na Caragol, 4. 67 anys. (Marès).

Dia 26. **Paula Fuster Bonnin**. Pou Nou, 13. 84 anys. (Aloia).

Dia 28. **Catalina Sureda Dalmau**. Ciutat, 45. 93 anys. (Galanía).

Dia 28. **Catalina Carrió Dalmau**. Major, 14. 89 anys. (Creu Vella).

ATENCIO SUBSCRIPTORS

En les properes setmanes es procedirà al cobrament de la subscripció per a l'any 1990, tant en aquells subscriptors que tenen el cobrament domiciliat per banc, com en aquells que l'abonen contra rebut.

A causa de l'increment de costos i a l'augment del nombre de pàgines, el preu de la subscripció és de dos mil pessetes.

ara fa 25
anys

BELLPUIG, 5 d'agost de 1965, n° 68.

* L'EDITORIAL ens recorda que BELLPUIG compleix els sis anys i del qual en reproduïm un tros: "Los que sinceramente amamos Artà debemos hacer para "Bellpuig" un esfuerzo. El esfuerzo que se nos pide es la constancia, la perseverancia y el apoyo incondicional para que pueda continuar la publicación mensual y pasando por encima de todas las dificultades podamos proseguir el camino trazado hasta llegar más lejos..."

* A VOCES AUTORIZADAS Santiago hi duu D. Jaime Forteza Bonín un dels principals promotors de les urbanitzacions de "Sa Duia". Parlant de la nova carretera diu que "...en vez de seguir por el viejo camino, la desviamos hacia la "Font Soberana" con objeto de que transcurra a través de un maravilloso paisaje..." "...¿A cuánto asciende el presupuesto?" "...A diez y seis millones..." "...Tenemos entendido que por efectos comerciales han cambiado el nombre de las calas..." "...En efecto..." "Cala Mitjana", ha pasado a ser denominada Cala Edén, mientras que "Cala Torta", traspasada por cierta a la compañía inglesa Lyonsa, ha pasado a llamarse Cala Cristal..." "...¿Proyectos?" "...Empezar la construcción en Cala Cristal de diez chalets y un Club Náutico..." "En Cala Edén, un varadero, un restaurante y un Club Náutico..." "...Y construir un campo de aterrizaje de helicópteros, ¿qué?" "...Hay rumores que tal vez se conviertan en realidad..."

* De ...DE LA COLONIA DE S. PEDRO destacam "...En estos días pasados ha sido señalada por el Sr. Ingeniero de Obras Públicas de la Diputación el trazado de la carretera desde "Bassa d'En Fasol" al "Torrent del Barranc", casi junto a la playa..."

* ECOS ARTANENSES augmenta temàtica i ja no es dedica només a tot el que fa referència a casaments, morts o naixements. Ara s'atraca més al noticiari i el firma en "Terpo". De tot, destacam la creació de "...Una Peña del Mallorca...ha quedado debidamente constituida en Ca'n Matemales, una Peña del representante Isleño en la primera división..." Una altra ra "...En Son Servera...celebró recientemente su Primera Misa Solemne, el Rdo. D. Rafael Servera Blanes, hijo natal de dicho pueblo y descendiente directo de una noble familia de nuestra localidad..." I la darrera "...En el I Certamen Poético que la ciudad de Pollensa ha convocado en homenaje a su Hijo Ilustre don Ramón Pló i Campamar, ha obtenido el primer premio, compartido con otro concursante, nuestro estimado colaborador, el Rdo. P. Rafael Ginard Bauçà, que presentó la poesía titulada "Estiueig..."

Recepta de...

Llengua amb tàperes

Ingredients per a deu persones: 5 kg de llengua de porc, 1/2 kg de cebes, 1/4 de tomàtiques, un tassó de beure vi ple de vi sec, ametles per fer una picada, olives, tàperes, prebe bo i un prebe covent.

Preparació. Bulliu la llengua i la pelau. Després en feis tallades rodones i prime-tes i les componeu dins la greixonera. Amb una pella feis un sofrit de la ceba i la tomàtiga i passau la salsa pel túrmix o pel passapurés. La llengua amb tàperes ha de ser una mica coventeta i per això s'ha d'afegir, al gust, un poc de prebe bo i un prebe covent. Afegiu la salsa, el prebe bo, el prebe covent i el vi sec a les tallades compostes dins la greixonera. També s'hi ha d'afegir una picada d'ametles, talladetes d'oliva i les tàperes. Tot això al gust. Feis-ho bullir

Bàrbara Brunet, Seva.

una estona, una mitja horeta, fins que la salsa s'hagi espesseit.

En voler es pot servir. És un plat molt gustós que sempre que l'he preparat m'ha fet quedar bé i ha agradat. Bon profit.

Exemplars

Avui, dues germanes. Maria i Margalida Ginard, Terres. Cada dia fan una caminada d'una hora pel camí de Can Canals fins davant les barreres de Na Carro. A la tornada s'aturen a descansar al parc de Na Caragol. "A mi -diu na Maria- m'ho va receptar es metge perquè tenia una cama que no me funcionava molt bé i ara ja no pens en sa cama, però seguim caminant". Totes dues han notat la millora i troben que hi ha molta diferència, que es noten més fortes. Afegeix na Margalida que "qualque vegada anam a Sa Carbona d'es cunyat Peu i si mos convida a anar-hi amb so seu cotxo li deim que no perquè mos estimam més caminar".

ENS SABRA AIXECAR LA MUSICA MILITAR?

"Soldadito español"

El passat diumenge dia 26 d'agost 500 mariners, 200 d'ells reclutes que feien el servei militar obligatori han estat enviats en tres vaixells de guerra cap al Golf Pèrsic en companyia d'altres forces de l'aliança militar Unió Europea Occidental, per formar part del vast desplegament militar que els EE. UU. estan efectuant contra l'exèrcit iraquí, invasor del veïnat Kuwait, i que està a punt de desembocar en una guerra oberta.

La Constitució Espanyola en el seu article 63.3 diu textualment: "Al Rei correspon previa autorització de les Corts Generals, declarar la guerra i fer la pau."

El primer ha desitjat als mariners de l'armada espanyola enviats que "compleixin amb èxit ls seus objectius de restablir l'ordre". El Govern de l'estat, sense ni tan sols reunir-se, hi ha enviat els vaixells de guerra i, prenent els ciutadans per beneïts, tan aviat ens diuen que són manobres normals, com que els vaixells van en missió de pau, com que van a defensar els "nostres" interessos enllà de la mar. Mentre, las Corts Generals no són convocades i la major part dels partits polítics no diuen res, perquè ningú no vol donar la cara.

"Soldadito valiente"

Els que si que l'hauran de donar, i pot ser que se la rompin, són els mariners enviats i entre ells 200 reclutes que feien la mili amb una falta de preparació militar sol comparable a la nul·la voluntat de tots els embarcats per anar a un llunyà, probable i perillós conflicte on no hi han perdut res. Un conflicte en el qual tampoc hi hem perdut res els ciutadans que amb els nostres impostos haurem de pagar els costos d'aquesta aventura militar.

Ens diuen que els vaixells hi han anat a defensar la democràcia, la pau i l'ordre.

Però ¿per què no es va muntar una operació internacional similar quan les invasions d'Afganistà, Panamà, Granada,... per no dir també les del Sahara espanyol, Timor oriental i tants d'altres?

Ens diuen que han anat a defensar els "nostres interessos estratègics". Però, ¿per què no ens diuen quins són? Ens volen garantir el petroli i la gasolina pel nostre cotxe particular i per a la indústria nacional en general? Pot ser que la ferotge dictadura iraquí vulgui el petroli per beure'l-se i ofegar-s'hi i no per a vendre'l al mercat internacional ben igual que ho feien abans ells mateixos, o les feudals monarquies del Golf lligades a les multinacionals.

¿No serà més cert que l'objectiu és més bé defensar els interessos dels grans capitals financers multinacionals, i que seguim essent uns missatges dels EE.UU. que dominen la política internacional?

Els mateixos que s'aprofitaren o permeten l'enorme armament de l'exèrcit iraquí, i varen fer els cecs i sords davant les remeses d'armes -tant convencionals com químiques- des dels ports i indústries -també- espanyoles, són els que ara ens impulsen a la creuada contra el monstre que ells mateixos ajudaren a engendrar, i no sols això, sinó que s'ha de fer fonamentalment per via militar, i així a la vegada "animar un poc" el mercat d'armament.

Res més lluny de la veritat. Si es vol pressionar i fer un embargament comercial a l'Irak, és de les grans metròpolis industrials occidentals d'on surten els productes, i sobretot la tecnologia que exèrcits com l'iraquí necessiten per mantenir-se i on entrava tant el petroli iraquí com el kuwaitià. Bastaria controlar aquestes indústries i productes bàsics, bastarien les pressions econòmiques, comercials i diplomàtiques.

Aquests que volen i preparen la guerra amb l'excusa de la pau, la democràcia i els drets humans mai no han fet l'estugós perquè Irak com tants de països, i Saddam Husein, com tants de tirans, posin en peu potents exèrcits que es sostenen sobre poblacions que viuen en la misèria i la por.

Les barbes dels veïnat

Aquestes reflexions i altres del mateix caire que podrien seguir són habitualment rebutjades com fruits de pensaments utòpics, esquerranosos i altres adjectius similars, pot ser... però no estaria malament que les tinguin en comptes almenys els qui són cridats a "complir el servei militar obligatori" i que si fins ara ho ignoraven, d'ara endavant considerin la possibilitat que als habituals "beneficis" de la mili, tals com la separació del seu entorn social i afectiu, la pèrdua d'un any de feina o de estudis i l'agradable exercici de la submissió,... es pot afegir una autèntica aventura militar vagi vostè a saber on, i en la qual potser passi qualche cosa que tenguim mal remei...

Quan els vaixells de guerra partiren de Cartagena, a pesar de la càrrega de la policia s'escoltaren els crits de grups de pacifistes que animaven els mariners a la deserció. Abans que arribin temps pitjors tal vegada convengui recordar que una primera sortida personal per a salvar-se d'aquests embulls és l'objecció de consciència i la negativa al servei militar. Te'n pots informar als serveis socials municipals a Na Batlessa.

De moment hi ha hagut sort, sembla que ningú del nostre entorn no anava en els tres vaixells, però i al proper reemplaç? i si n'hi envien més? ¿i si la UEO, o la OTAN, o el govern decideix ficar-se en una altra aventura? Hi aniries tu? Hi enviaries qualche familiar, amic o qualche altra persona?

Julen Adrián

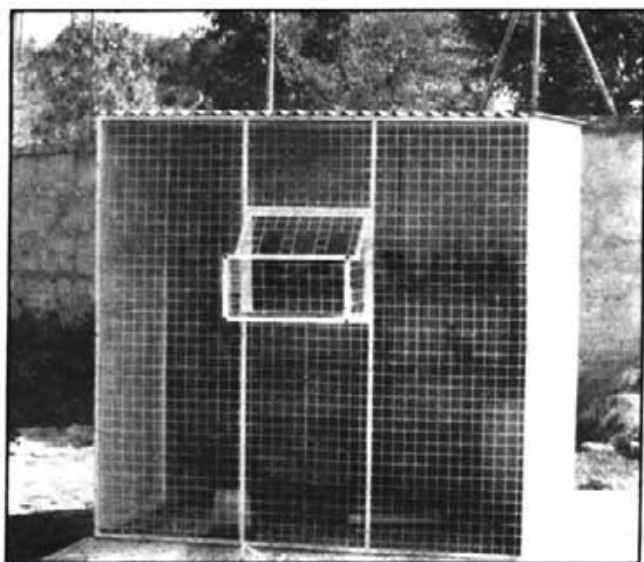
Colombofília

Colomer a l'escola

La Federació Colombòfila Balear, a través de Club local, ha muntat un colomeret de promoció a l'escola d'EGB Na Caragol. Aquest colomeret, que ha estat proveït de coloms pels colomistes locals, ha de servir per fomentar entre els al·lots de l'escola l'afició a aquest esport tan interessant.

No hi ha hagut massa sort, perquè dels 25 coloms aportats pels aficionats artanencs, els moixos se n'han empassolats gairebé la meitat. Però no hi por dels colomistes: reposaran els perduts per tal d'aconseguir que aquest esport sigui conegut i practicat pels nins i nines de l'escola. Com ara s'on a l'espera que els coloms comencin a criar i els polls s'avesin al nou colomer.

Colomer instal·lat a Na Caragol

En la mort de Joan Ginard Ferrer, "Sarasate"

A la matinada del dia 9 d'agost va morir en Joan Ginard Ferrer, Violí, internacionalment conegut per Sarasate,

Feia devuit mesos que les nafres de l'irreversible li anaven minvant la salut fins a abocar-lo al total desenllaç. Aquells "quinze dies com a mínim" que ens va dir a l'última entrevista que publicàrem, s'han fet eterns.

Descansi en pau el qui en vida no tengué mai aturall. El recordarem sempre

RACÓ DEL
PORTA

IN MEMORIAM

A Joan Ginard Ferrer "Sarasate"

Com que us record viu...
...aquest jorn d'estiu..
us vull ben germà.....

...el geni en actiu,
el mall en la mà
i..., no em surt l'adjectiu...

...perquè us record viu...
...ja oblit el demà...
...i aquest jorn d'estiu.

Joan Mesquida.

Colònia de Sant Pere.
Agost de 1990.

Panegíric de Joan Ginard Ferrer, "Sarasate"

Nicolau Casellas

I vaja una endemesa!. També a tu, Joan, te va arribar l'hora del traspàs. I pareixia que no te pesaven els anys. Sempre inquiet, sempre atrafegat sense aturall, amb la teva oratòria gesticulant omnipresent a les tertúlies d'Artà. Joan, pens que la meua veu esquerdada no és la més adient per entonar aquest càntic de comiat, esper que no m'ho tenguis en compte si resulta una mica deslluït.

Record amb imatges prou esvaïdes pel temps aquell primer contacte nostre, un dia fredolenc d'hivern, allà en la ferreria de ca mun pare, al carrer de la Puresa on feres el mossatge. Ajupit al recer de la fornall, bocabadat, seguint el fil de les teves contarelles, encisat pel foc purificador on aprengueres a forjar el dur acer que et conduiria al món dels elegits. Tu, Joan, pertanyes per mèrits propis a la nissaga dels artanencs sobresortints que d'una manera o altra enaltiren les virtuts del nostre poble, uns musicant per Corts Reials, altres creant Fundacions o Museus o tal volta escorcollant per dins arxius els polsosos pergamins que atresoren gelosos les veritats de la nostra història. Tots heu magnificat la casta artanenca, també els religiosos i els escriptors i els poetes i els esportistes. A vosaltres, els artistes de la darrera generació us ha tocat perpetuar l'esperit de la contrada mitjançant la plasmació escultòrica de la nostra entitat de poble. Tots heu aconseguit la comesa amb escreix. Tu, treballares fort i dur durant llargues nits i dies festius amb el cervell al cor per delitar-nos amb la teua obra.

Segur que allà dalt hi arribares precedit de la coloma revolotejant al teu entorn i que te rebé un cor de serafins violinistes interpretant música d'en Pau Sarasate, acompanyada a cops de mall rebotint sobre l'encruia de Vulcà. La Verge encapçalaria la comitiva per donar-te la benvinguda, aquella Mare de Déu de la Pau que tu forjares amb tant d'esforç, que

"...des del cim de Na Burgesa
(la seva) mirada amatenent
encén la terra absorbent
amb la claror i alegria
del sol que il·lumina el dia
i els estels del firmament".

com cantà amb inspiració el poeta pollencí M. Bota Totxo al "GOIG" musicat pel Pare Riera franciscà i il·lustrat meu - l'original del qual te vaig oferir-, amb motiu de la inauguració del monument que, des del cim de la serralada presideix la badia i el pla de Ciutat.

Joan, te contempli encimbellat en l'aura del més enllà manipulant el ferro meteòric dels déus, bastint estàtues etèries, sense les limitacions encorsetadores de l'espai, la teua curolla en la Terra, posant en pràctica les afirmacions de Boccioni, a qui defensaves, advocant per la supressió absoluta i total dels límits definits. Tu, ara no en tens de limitacions de temps ni d'espai, ara n'ies per entre el món de les teves cabòries. Tu, sempre volares molt alt. I aquí, al teu poble, a l'illa nadiua i per tot arreu, romandran eterns els testimonis vius de la teua estada. Aquesta sublim Verge feta sageta que des del podi de Na Burgesa transcendeix al cel.

Descansa en pau, estimat Joan.

Dibuixos de Nicolau Casellas.
Fotografies inèdites cedides per Nicolau Tous.

El C. D. Artà el dia que va guanyar el torneig Sant Salvador

Notícies del C.D. Artà

- El C. D. Artà ja ha començat la lliga. Quan redactam aquest comentari encara no s'ha jugat el primer partit contra el Collerense i en desconeixem el resultat. Sabem que el primer partit a casa, el dia de la Fira, serà contra el C. D. Escolar. Bon matx, per començar.

- Els horaris dels partits, durant el mes de setembre, seran a partir de les 18:30. Dins l'octubre ja es passarà a jugar a les 16:00 hores.

- Els juvenils continuaran jugant en diumenge. Si coincideixen amb el primer equip, jugaran el matí. En cas contrari, el capvespre a l'hora dels grans.

- Llevat de Tòfol Artigues, que pateix una inflamació a una cuixa, i tenint en compte que en Piris ja s'ha recuperat, tots els jugadors estan disponibles per a l'entrenador. En aquesta categoria es poden fer, durant el partit, fins a cinc canvis.

- Segons informació de la directiva, la campanya de socis ha anat bé. Sobre uns

120 n'hi ha d'inscrits.

La pretemporada

L'equip ha participat en dos tornejos, el d'Artà (que va guanyar) i el de Capdepera-Cala Ratjada. Els resultats han estat els següents:

Artà - Barracar	1-1
Artà - Escolar	3-2
Porto Cristo - Artà	3-2
Escolar - Artà	1-1
Barracar - Artà	0-0

Una història d'enrera

Aquests dies circulava el rumor que el C. D. Artà no podria inscriure els jugadors i que seria retirat de la competició. El motiu era que l'entrenador de la temporada passada, en Miquel Bestard, tenia el seu contracte denunciat a causa de no haver cobrat el que tenia estipulat. Els nostres lectors recordaran que ja en parlàrem a finals de juliol. Aparentment s'havia arreglat, com ens van dir ell i el president.

Sembla, però, que en realitat s'havia

arribat a un acord. El deute pendent era de 300.000 pts. En Bestard renuncià a 100.000 i en va rebre 150.000 aportades per tres directius. Les 50.000 restants les havia de cobrar per Sant Salvador. No els hauria cobrades i, en conseqüència, no hauria retirat la denúncia del seu contracte.

De fet, el Club havia rebut un avís, amb data del 30 de juny, en què se l'advertia que l'entrenador assegurava tenir un compte pendent. Igualment quan a principi d'aquesta setmana es varen presentar les fitxes, no varen ser inicialment admeses fins que per part del Club es va presentar el rebut de liquidació firmat per l'entrenador Bestard.

Hem tengut ocasió de veure aquest rebut. Té data del 5 de juliol i és per valor de 150.000 pessetes "en liquidación i finiquito con este Club". El rebut té l'anagrama del C. D. Artà.

El president assegura que tot està resolt i, el que és important, les fitxes han estat admeses per la federació. Això no obstant, convé notar que hi ha coses que no quadren. La informació del problema la donarem la segona setmana de juliol. El president assegurava no tenir notícies de la impugnació, però hi ha una carta del 30 de juny. El més estrany de tot, però, és que el rebut tengui data del 5 de juliol. En tot cas, però, són qüestions on no hem d'entrar.

En Guillem Massanet Gayà, un bon fitxatge.

Fitxatge en el darrer moment

Fins al darrer moment no ha estat possible fitxar el jugador Guillem Massanet Gayà, que prové del Margaritense. En Guillem és un jugador de qualitat indiscutida que suposarà un bon reforç ofensiu de cara a la competició. Tots recordam gols seus i esperam continuar veient-ne més.

Cadets:

Campos 4 - AVANCE 0

Torneig Porto Cristo:

Infantils:

Manacor Atco. 1 - AVANCE 4

Benjami (amistós):

Santanyí 3 - AVANCE 2

1era. Regional:

Collerense 3 - ARTÀ 3

El C. D. Avance infantil, molt golejadur últimament.

Hípiques

Carreres d'Artà.

Cal donar l'enhorabona a la directiva del Club Hípic per la magnífica organització de les carreres de dia 6 a Son Catiu. Varen ser una carreres excel·lents.

La primera va ser una exhibició de poneys al galop i va guanyar Pagès, cavallet de Miquel Mondoi, muntat per Camacho. Segon va ser Moli.

La segona carrera, de trot enganxat, la guanyà l'artanenca Meravella, de Cas Sues, conduïda per Tomeu Gili. Després entraren Neus i Maika de Ego.

La tercera, també de trot, va ser netament guanyada per la forana Naveta, conduïda per Joan Antoni Riera. Segona fou la local Loçana, menada per Tomeu Gili, i tercer el gabel·lí Nuskay Mb, conduït per Joan Antoni Moyà, Vadó.

La quarta, després de la retirada del petit Jívaro i els distanciaments de Joiell i Lid SF i la mala carrera de Eveta, va quedar reduïda a un mà a mà entre Mel i Joly Grandchamp. Guanyà l'egüeta de Na Borrassa, guiada per l'experta mà d'en Toni Gafarró.

La cinquena, de galop, va ser guanyada per Jota, seguida de Minencia D.

La sisena tenia un únic representant local, el veterà Castanyer, i dos conductors locals menant animals forans: Toni Artigues, Sunyeret que conduïa Morlac, i Miquel Fuster, Aloi, amb Cartumach. Però la carrera la se'n dugué la llorencina Japonata seguida de Hito SF.

Setena carrera. De galop. Primer Lin, seguit de Laidy i Jessamin.

A la carrera estelar tornarem veure la victòria de l'omnipresent E.Marisol, conduïda magistralment per Gaspar Rayó. Empataren pel segon lloc Quick-shot i Negritos.

La darrera carrera, a galop i desgràcia. L'egua recentment duita de Maó i que abans era de Madrid, Molto-bela, es va rompre la cama i va haver de ser posteriorment sacrificada. Ho lamentam pel seu propietari, en Toni Rai. La carrera va ser guanyada per Rambo, seguit de Melios VX i de Carussa.

Carreres de Capdepera.

Parlarem de la participació artanenca a les carreres de Sant Bartomeu a la pista Es Cavaller.

A la primera carrera, victòria de Neus, conduïda per Pep Ferrer, egua resident a Sa Font Calenta, i que arribà davant de l'egua del Puig Badei, Nancy, conduïda per Miquel Sard.

A la segona la representació artanenca quedà reduïda a Pastorelly, que quedà en tercer lloc després del distanciament de Panyora.

A la cinquena carrera el cavall de Ses Eres, Jeremy, va fer segon conduït pel seu propietari Toni Lliteras.

A la sisena na Mel va ser distanciada i Joly Chandchamp va fer segon.

A la setena, de galop, victòria de Flamenca, conduïda per un jove artanenc que comença a fer-se notar i a qui volem donar l'enhorabona: es tracta de Benito Martínez.

De la representació artanenca ja només ens queda parlar de la carrera d'aprenents, amb victòria de E.Marisol conduïda per Peret M. Rai. Castanyer va ser distanciat en els darrers 50 m

Manacor i Son Pardo

A l'hipòdrom de Manacor, que de cada dia va a més, en les darreres setmanes ha destacat amb llum pròpia un cavall de la quadra Sa Calobra, en Lucas. A més d'un primer lloc a carrera normal, va guanyar el premi Seat-Audi-Wolkswagen amb una dotació de 100.00 pts per al primer, trofeu i manta, a una velocitat de 1'23"9. Avui el duim a la secció de cracks. En aquesta mateixa carrera E.Marisol va fer quart, conduïda per Damià Ginard. Nostro VX va ser distanciat.

Adéu momentani de Napolitaine i Mel, aquesta perquè està prenys. També adéu segurament per sempre, a Estivalia, que va quedar coixa d'una manera irreversible.

També hem d'esmentar el futur fenomen artanenc Riggy, que va guanyar el premi Renault Manacor conduït per Julià Arnau i que al cap de cinc dies repetia victòria a Manacor. Enhorabona a la quadra Na Borrassa.

Bones actuacions també de Junita, conduïda tot el mes per Catí Massanet. També hem de destacar el quart lloc aconseguit per E.Marisol en el quilòmetre llançat.

Divendres 24 a Son Pardo també destacaren les victòries de les egües de Tomeu Gili, Sua, Meravella i Faula.

Chaude Fontaine II

Els cracks artanencs

Lucas

Avui parlarem del cavall de Sa Calobra Lucas, fill de Galago i Dorothy. Va néixer l'any 1984 a Ciutadella i després d'uns anys de córrer a Menorca va esser duit a Mallorca on va ser adquirit per Miquel Angel Esteva i la seva esposa. Sanar-lo i posar-se a fer premis va ser tot u. Actualment en Lucas corr a les dues pistes, Manacor i Son Pardo i va arribar a una velocitat de 1'20"8, cosa destacadíssima per a un nacional de sis anys. Comparteix amb Lina i L'Encant el liderat d'una generació molt completa.

Avui en dia Lucas està dins l'élite dels cavalls nacionals i ho va demostrar el dissabte dia 25 d'agost a Manacor on es va adjudicar el premi Seat-Audi-Wolkswagen a 1'23"9 sense massa proble-

mes. En Lucas és normalment conduït per

Rafel Hernández o Joan Riera, Prim.

"No havlem estat tan bé mal. Si això es guerra que no vengui sa pau. Tot lo bo mos ho porem tirar pes cap. Diners, femelles, garrames, excursions, bingo i cada mes a cobrar. ¿Hi ha ningú que hagués somiat tenir tantes coses bones?. Et dic que en Felipe la sap llarga". "Pots pensar. I tu que et penses que en Felipe és es causant de sa nostra paga i sa gran vida que mos donam?". "Meam si me faràs rialles tu, ara, passol, més que passol. Què putes saps tu de política si sempre habitaras dis ses muntanyes encalçant porcs i cabres!". "Mira'l-te en aquest moix de carrer. Un que el sent diria com si ell vingués de cal Rei i el Papa li munyís ses vaques. ¿Que l'heu sentit?. No, si a ses velleses serà pardal d'enfora i toscot de prop". "Ara comprenc des perquè tu inventares es rellotge de sol. Mira: saps com és que l'inventares, es rellotge de sol?. Idò per no fer tard en es dinar. I es dies que estava ennigulat, no anaves de feina tota vegada que deies a l'amo: I que no veis que amb aquesta grisor ja és s'horabaixa? I l'amo era de tant bon manament, que feia de no entendre-ho". "Vaja, vaja, no sigueu banderes ni trel-leretes", contestà un tercer. "Només heu de pensar una cosa. Segons es sant, es milacre i voltros estau tant per fer milacres com de pegar un bot a aquesta femellarra que puja". "Uep, Uep. Tu, te fas a sabre que jo no patesc de brosta per aqueixes coses del lli". "Però pateixes des cap de dalt. I ja no en curaràs. Resa a Sant Ambrós perquè de lo poc que et queda, ten conservi un bon tros". Conversa pillada, intencionadament, a la tertúlia del banc eròtic de Na Batlessa, dia 16 d'agost passat.

VATUA UN SAC FORADAT, que per les festes varen veure algunes excipients de Son Allanguidor, que ja només mancava que comprassin el barrisc de xurros i fritangues de quantes casetes hi havia per la Carretera Nova. Ell no daven abast a les ganyes. Allò es deia empassolar de gust. És natural, perquè això de dijunar pes darrers dies, fa pep i redepep. Qualsevol no es cansa de menjar grescos frescos i parenostros de vent porgats a les fosques. A més: ¿Qui no romp el dejuni davant un contumaci contumàs de queviures reguitzolat pels cinc sentits de les madones de casa?. Ni el matexíssim Asquera Bolet de Son Taiet tendria la força necessària per tancar les barres i passar de lliis. Fotre, fotre de coberbos. Ja ho va dir Sant Pere al Bon Jesús, quan pel setembre de l'any 27 vingueren de visita oficial al nostre poble: "Mestre?" "Què mana, Pere?". "Vos no teniu rates per dins sa panxa?". "Però, Pere! I ses rates que no campen pes sostres i graners?". "Si hi ha

Xerrim-Xerram

gra, sí. Ara si troben paparrusca van allà on poren i jo les tenc que me fan roncar es budells". "Ja te momprenc, Pere. Tu lo que cerques és matar sa fam que és s'únic crim autoritzat per jo". "En entendre-ho diven amèn, Mestre". "Anem devers es carrer de s'Hostal i soparem". Toquen poble, vetlen una dona grassa i una altra dona magra que es daven el "bonanít", anant-se cadascuna a caseva. Aquí el Bon Jesús diu a Sant Pere: "Au, tria. Quina de ses dues t'agrada més per anar... a sopar?". "Si no fos perquè s'escomesa ve de Vós, hi hauria per ofendre-me. Que vos pareix a on hem d'anar? A ca sa grassa. ¿Però, com pestes un home con Vós no vou que si es cagaions de sa magritxola són tan prims com ella, es badais mos esqueixerien ses queixeres?". "Idò Pere, l'endevines de cap a peus. A ca sa de roda plena anit soparan de sopes amb figues de cristià i de segon plat dues llescases de pa de xeixa acompanyat d'un retaló de formatge com un bocí d'esquerda pes recàrrec d'es clots de Ca'n Lou. Mentres, que a ca na "Fideu", per conservar es garbo, amb una poma xima ne tendran prou". "Per mi, mestre, tenc entès que ses pomes, en lloc de cam lo que posen és pèl rucà i unes serres devall sa pinya de sa cara, que per poc que sa descuidin creixen just corder de guitarra. Si vos he de ser franc, mestre, es darrer padró celestial ho diu ben clar: des de que a la terra està de moda sa magnura, es nostro rebost se'n resent. Com que per damunt ets estels no hi escaven costums de línies, ses primatxoles encara no arriben, volen recuperar ses panxades de vents terrenals i mengen com a trabucs. D'aquest pas, prest tendrem s'aconomat en ses quatre parets". "Déu proveirà, Pere". "Ara el m'heu entrat fins a mànec. I Déu que no sou Vós, mestre?". "Un com ell, Pere, un com ell".

Aquí volíem posar punt final, però el peninsular de la Península Ibèrica, me feu un escolt sobre les festes patronals. "Hola patrón. Y que caro se ha puesto el verte. Si durante las fiestas no tuve opor-

tunidad de saludarte". "Es que jo no surt". "Pues figuraté lo que te digo. Cuando no te ví, me dije, este está pachucho". "Idò t'equivocares. Aparentment estic bonet i sa". "Mal me sabe que, siendo así, no pudiera 'hablar contigo. Además fui a Palma a ver una corrida de toros, sabes?". "Ja tenim morena sense espines". "Pero que leche de cosas raras te inventas?. Dices cada sarta de sandeces, para cortar la respiración". "Vius. Jo no en dic cap de betzolada, perquè de bajà no hi tenc més que s'aspecte". "No si ja volvemos a las andadas de siempre. Sabes que te quiero decir?. Pues, que tú sonsacarías al mismísimo diablo". "No ho creguis". "Desembucha o me quedo a oscuras". "Mira. Tu m'has dit pachucho. Això vol dir alicaigut. Sarta de sandeces, o sigui, enfilall d'asenades. Volvemos a las andadas. Tomar-hi ésser. Sonsacarías al mismísimo diablo, vol dir desempescar el misissim Barrufet. Desembucha és l'equivalent a desengavatxar. Davant la traducció, encara te queden dubtes que jo no parl clar?". "Por hoy terminemos. No obstante, tradúceme la españolísima exclamación de no me vengas con cuentos". "No fotis faves". "Está bien. Lo admito. Porqué no nos vamos a comer una docena de aceitunas y un vino seco?". "Anem".

Contestador
83 50 33
automàtic

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la darrera publicada:
"Exposició d'obra del palma"

M' hos van preparant
podria retornar
hem d'estar preparats
lo d'aquests anys passats
i fer-nos desbarats
i tots cap a la mar
anirem ben plegats

Solució al proper número